

Kugbɔ̀nkpiɛku kùà Pɔ̀l kele' ki de'
Kor_{ent}
 yaab nnɔ̀

Nà wɔ̀ngeh kugbɔ̀nku kuu te ma bo

Pɔ̀l ya sen ya jom nle bo nɛ u caan' Kristo ya taanl là te Korɛnt ni nnɔ̀. Korɛnt yé Grɛkmbɛ ya ducenciɛn ya uba nɛ. Udu nnɔ̀ ya ñɛrsienbùon bo nɛ cèrè' u là ñmɔ̀be lifaal ki gbien'. Binib bà yebe là fuobe fɛnfɛnm nɛ udu nnɔ̀ ni, ki pɛ ibule bo.

Pɔ̀l cii' bi ye Kristo yaab ni biba mɔ̀ fuobe fɛnfɛnm nɛ (1:11; 7:11). Udu nnɔ̀ ya nib ya tetem bo nin bi là lienh Kristo yaab bo tigber tà nnɔ̀, nɛ cèrè' bi kele' kugbɔ̀nku ki niire' Pɔ̀l bi li te ma bo. Nɛ Pɔ̀l kele' kugbɔ̀nku kuu ki jiiin' bɛ bi'niire nnɔ̀.

Kí cin iyul 1 kí tì baa iyul 4, Pɔ̀l ye binib bà kɛ tɔ̀keh Kristo ya gbɛmɔ̀nmɔ̀nt nnɔ̀, kɛ sɔ̀nh lituonbaabl nɛ. Nɛn bo nɛ nà kpɛ bɛ ń li findeh nin tɔ̀b.

Kí cin iyul 5 kí tì baa iyul 11:16, Pɔ̀l ye Kristo yaab ña ji yé yonbe. U ye unil yé Kristo yɔ̀ ki biɛ ki teh fɛnfɛnm la, bɛ ń pien wɔ̀ (iyul 5–6). U wuɔ̀n' bɛ bi li te ma bo upiikuɔ̀n ya sen ni (iyul 7) nin bi li fuobe ma bo nin bà ña yé Kristo yaab (iyul 8–10). U sureh bɛ bɛ ń li nuunh tɔ̀b ya mɔ̀nm, kí li boh tɔ̀b nɛ, kí li yíe tɔ̀b, ki la ñmɔ̀be pàpàare (iyul 13).

Iyul 15 ni, Pɔ̀l ye Uwien mɛkre' Kristo ma nnɔ̀, u li mɛkre bitenkpiib mɔ̀. Pɔ̀l sureh Korɛnt yaab bɛ ń taan mipum kí tì tore Kristo yaab bà yé bijiinb Yerusalem bó. U tì fɔ̀rè' nin ifuonde nɛ (16).

Ifuonde

¹Uwien ya yíem bo nɛ u yin' min Pəl, n̄ li yé *Yesu Kristo ya tond. Min nin ti'ninje Səstənn nɛ kiɛh kugbɔnku kuu ²tí de Uwien ya taanl yaab bà te Korènt ya du ni nnɔ. U gènde' bɛ kí ñɛ *Yesu Kristo bo nɛ ki tien' u'yaab. U gènde' bɛ bɛ n̄ li ɣmɔbɛ mitetem mà dɛkre' u'bo nin binib bà kɛ muɔh ki yih Yonbdaan *Yesu Kristo ya yel ni'kɛ saan nnɔ nɛ. U yé tinbi nin bɛn kɛ ya Yonbdaan nɛ. ³Ti'Baa Uwien nin Yonbdaan *Yesu Kristo n̄ juoke nɛ, kí de nɛ uyenduɔn.

Pəl faareh Uwien u tien' Korènt yaab mimɔnm mà nnɔ bo

⁴N tuu ki faareh n'Wien ni'bo kí ñɛ u tien' nɛ mimɔnm ni yé *Yesu Kristo yaab ma nnɔ bo nɛ. ⁵Kimɛ ni yé u'yaab ma nnɔ nɛ Uwien tien' nɛ mimɔnm ki gbien' isen kɛ ni, milenm nin mibɛnm kɛ ni, ⁶kí ñɛ bi tɔkɛ' nɛ tigbɛr tà Kristo bo, ni teke' tù, ki cɛrɛ' tù kpɛ' iñaan ni'ni nnɔ bo. ⁷Nɛn bo, ninbi bà gu nin inunmón lidaali là ti'Yonbdaan *Yesu Kristo li ñɛn u'ba upaan bo nnɔ Uwien ya paabu buba mɔnɔn ɣa ji pɔrɛ' nɛ. ⁸Wɔn nɛ li cɛrɛ ní li faa kí tí fɔrɛ ɣɔ lidaali là ti'Yonbdaan *Yesu [Kristo] li baa ní nnɔ bi la lɛ bi li biin nɛ nà bo. ⁹Uwien yé umɛmɔndaan nɛ. Wɔn nɛ yin' nɛ ní taan nin u'Bijɛ ti'Yonbdaan *Yesu Kristo.

Miborm mà te Kristo ya taanl yaab ni

¹⁰N'yaabɛ, ti'Yonbdaan *Yesu Kristo ya yel bo nɛ n sureh nɛ ní li lienh ki ciɛh tɔb bó, ki la cɛrɛ borm n̄ li te ni'ni. Ama ní li kpɛ buñɔbu mɔnmɔnm, kí li ɣmɔbɛ iyenmaale iba, kí li kpɛ usɛn uba. ¹¹Tɔ, n'yaabɛ, Kolowɛ* den yaab tɔkɛ' nni ki ye ifinfinde te ni'ni. ¹²N ye n̄ len nà si: ni'ni biba lienh ki teh bɛn pɛ Pəl bo nɛ, bitɔb teh bɛn pɛ Apolos bo nɛ, bitɔb teh bɛn pɛ Pier† bo nɛ, bitɔb mɔ teh

* 1:11 Kolowɛ yé upii nɛ. † 1:12 Nì kɛlɛ' migbiirm miɛ ni ki yé Kefasi nɛ. Bi liɛbɛ' ki yih wɔn nɛ Pier. Liike San 1:42.

ben pɛ Kristo bo nɛ. ¹³ Kristo bobore' nɛ-ɛɛ? Bi kpɛ' Pɔl nɛ udɔpɔnpɔn bo ni'bo-oo? Pɔl ya yel bo nɛ bi sii' nɛ Uwien ya ñunm-ii? ¹⁴ N faareh Uwien, Kripus nin Gayus baba ɲa ñi la, ma sii' uba ni'ni Wien ya ñunm. ¹⁵ Nɛn bo, uba ɲa n fre kí ye bi sii' nɛ Uwien ya ñunm n ya yel bo nɛ. ¹⁶ Oo! N sii' Sitefanas nin u'den yaab mɔ. Ma teke' ki jin' ki ye n liebe' ki sii' uba Uwien ya ñunm ki pukn'. ¹⁷ Kime Kristo ɲa sɔn' nni n li siih binib Uwien ya ñunm. U sɔn' nni n li tɔkeh binib u'gbɛmɔnmɔnt nɛ, ki la tuuke unisaal ya yɛnfogber ɲɔ *Yesu ya kuum udɔpɔnpɔn bo la juore fɛnm.

Yesu Kristo nɛ yé Uwien ya tuɔm nin u'yɛnfuom

¹⁸ Imɔn, Kristo ya kuum udɔpɔnpɔn bo yé tiwaargber nɛ bà pɛ fɛnm ya sɛn bo, ama tinbi bà Uwien ɲmiɛndeh tɛ nnɔ, tinbi bo nì yé Uwien ya tuɔm nɛ. ¹⁹ Kime nì kele' *Uwien ya gbɔnku ni ki ye Uwien ye:

«N li gben biyɛnfodɛnb ya yɛnfuom,
kí cèrɛ bibɛnbɛnb ya bɛnm n juore fɛnm.»

²⁰ Tɔ, uyɛnfodaan ji te la? Yiko ya wɔnwɔknl ji te la? Miniɛm ya nil ji te la uyo wuu nɔ? Uwien wuɔn' ki ye uɲɛndun ya yɛnfuom yé liwaarl nɛ. ²¹ Kime uɲɛndun wuu ya nib nin bi'yɛnfuom kɛ ba fre' ki bende' Uwien u'yɛnfuom ni. Nɛn bo nɛ Uwien cɛkre' u'yɛnm wɔ n cèrɛ binib bà teke' Kristo ki jin' nnɔ n ɲmɛrɛ kí ñɛ tiwaargber tà ti kpaandeh tù ki tɔkeh binib nnɔ bo. ²² *Sufmɛ nuunh bɛ n lɛ miyɔkm ya bont nɛ, nɛ Grɛkmɛ nuunh miyɛnfuom. ²³ Ama tinbi tɔkeh binib bi kpɛ' Kristo udɔpɔnpɔn bo ma nnɔ ya gɛr nɛ. Tù yé tigber tà cɔkreh *Sufmɛ nɛ, ki yé tiwaargber bà ɲa yé *Sufmɛ bo. ²⁴ Ama Kristo yé Uwien ya tuɔm nin u'yɛnfuom nɛ binib bà Uwien yin' bɛ nnɔ bo; *Sufmɛ nin bà ɲa yé *Sufmɛ kɛ. ²⁵ Kime binib yih Uwien ya tuonl là liwaartuonl nnɔ cɛn' unisaal ya yɛnfotuonl, nɛ u'jiint mɔ ɲmɔbɛ mituɔm ki cɛn' unisaal ya tuɔm.

²⁶ N'yaabe, tiere men Uwien yin' ne ki laa' ni yé bidenb bà. Unisaal bo ni'ni biyenfodenb nin inigbengbeng ña yebe, ne ba yé iden yà ñmòbe mituòm yaab mɔ ña yebe. ²⁷ Ama binib likeh bà ki teh ba ben niba nnɔ, Uwien gènde' ben ne wɔ ñ jin bi yih bà biyenfodenb nnɔ ife, ki gènde' bi yih bà ijiin nnɔ wɔ ñ jin bi yih bà bifefaab nnɔ ife. ²⁸ Binib likeh bà ki teh ba ñmòbe pukm uɗendun ni ki yindeh be, ki yih be fɛnm nnɔ, Uwien gènde' ben ne, ki tien' binib likeh bà ki teh bi ñmòbe mipukm nnɔ fɛnm. ²⁹ U tien' nnɔ ñɔ uba la li jɛbnh u'ba wɔn Uwien ya nun bó ne. ³⁰ Wɔn ne taan' ninbi nin *Yesu Kristo, ki cèrè' Kristo yé ti'bo miyenfuom. Wɔn Kristo bo ne u bù' te bigbemàndenb, ki gènde' te tí li yé u'yaab, ki de' te ki wié'. ³¹ Nen bo, ni te ten nà kele' *Uwien ya gbɔnku ni nnɔ ne. Ni kele' ki ye: «Unil ye wɔ ñ wuɔn u'ba la, wɔ ñ wuɔn u'ba Yonbdaan bo.»

2

Pɔl tɔkeh binib bi kpɛ' Kristo udɔpɔnpɔn bo ma nnɔ ya gber

¹ N'yaabe, min mɔnɔn là baa' ni'saan ma nnɔ, ma baa' nin inɔbon yà ya ciim faa, ka baa' nin binib ya yenfuom ñ lá tɔke ne Uwien ya bonbɔlkaar ya gber, ² kimɛ ma là jeke' ñ tɔke ne gber tuba ki kende' *Yesu Kristo ya gber, wɔn wà bi kpɛ' wɔ udɔpɔnpɔn bo nnɔ ya gber. ³ N là te ni'saan ma nnɔ n là yé ujiin ne, ki fenge, ne n'gbenent ñɔh pepebu. ⁴ N là te ni'saan ma nnɔ, na yé n là ben milenm ne bii n là taa' miyenfuom ne ki wɔkn' ne bii ki tɔke' ne tigbemɔnmɔnt nnɔ. Ama *Mifuoñaanm ne wɔngeh mi'tuòm n teh nà ke nnɔ ni, ⁵ ñɔ ni'tekjim la li pɛ binib ya yenfuom bo ama mè ñ li pɛ Uwien ya tuòm bo.

Uwien ya yenfuom

⁶ Tɔ, ti nín wɔknh Kristo yaab bà tien' binicekrkaab mitekjim ni nnɔ miyenuom nɛ. Na yé uɣendun wuu ya yenuom, ka yé bà ɣmɔbe mituɔm uɣendun bo ya yenuom mɔ, kime bi gben' bi'gber. ⁷ Tinbi tɔkeh Uwien ya yenuom ya gber nɛ. Tù yé tigbebɔlkaar tà là juore' ki buɔ nɛ. Kí yaan Uwien ní ñen uɣendun wuu nnɔ u là juɔ' ki bonde' miyenuom bugben wɔ ní de tɛ ukpɛke nɛ. ⁸ Bà ɣmɔbe mituɔm uɣendun wuu bo ya uba mɔnɔn ɣa bende' miyenuom nnɔ. Kime bi bi bende' mè la, ba bi kpɛ' Yonbdaan ukpɛke ya daan udɔpɔnɔn bo. ⁹ Ama nì te ten nà kele' *Uwien ya gbɔnku ni nɛ. Nì kele' ki ye:
«Uwien bonde' nà ki ble' bà yíe wɔ nnɔ,
nil ya nunbu ɣa tuun' ni'bo,
u'tubl ɣa cii' ni'bó,
wa lì maale' ni'bó mɔnɔn.»

¹⁰ U cèrè Mifuoñaanm kpiire' nen nɛ ki wuɔn' tinbi. Kime m̀ likeh ki lienh nibonn kɛ nɛ, haali tigber tà te Uwien ya fèl bo mɔnɔn. ¹¹ Na yé unisaal baba ɣa ñí la, ɣme li fre kí bende nà te u'fèl bo? Nnɔ nɛ *Uwien ya Fuoñaanm baba ɣa ñí la, uba ɣa ben nà te Uwien ya fèl bo. ¹² Tinbi wɔn, ta maaleh ten uɣendun ya nib maaleh ma bo, ama Uwien nɛ de' tɛ *u'Fuoñaanm ɣɔ tí fre kí bende u punh tɛ bupaabu bùa nnɔ. ¹³ Ti lienh nibonn nà bo nɔ, ta taah nisaal ya yenuom ya ñɔbon ki lienh. Ama ti lienh *Uwien ya Fuoñaanm ye tí len iñɔbon yà nɛ. Ti teh nnɔ ma nnɔ ti taah iñɔbon yà ñeh ní *Uwien ya Fuoñaanm saan nɛ ki wɔknh binib bà *Uwien ya Fuoñaanm te bi'ni*. ¹⁴ Unil wà ɣmɔbe inisaalyenmaale baba ɣa ní fre kí teke *Uwien ya Fuoñaanm ya gber. Wɔn bo tù yé tiwaargber nɛ, nɛ wa ní fre kí cii tu'tingi, kime *Uwien ya Fuoñaanm nɛ cèrèh

* 2:13 Migbiirm miɛ ya fɔrm ya ciim te bolm mile bo nɛ: ki wɔknh binib bà Uwien ya Fuoñaanm te bi'ni bii ki tɔkeh binib Mifuoñaanm ya gber.

binib bendeħ tù. ¹⁵ Ama wà ħmøbe *Uwien ya Fuoñaanm wøn li fre kí bende tibont ke ya tingi, ne uba ħa ní fre kí bende udaan ya yenmaale. ¹⁶ Nì te ten nà kele' *Uwien ya gbønku ni ne. Nì kele' ki ye:

«Ĥme ben Yonbdaan ya yenmaale?

Ĥme li fre kí gbiere wø?»

Ama tinbi wøn, ti ħmøbe Kristo ya yenmaale ne.

3

Uwien ya tonsønli ya tuonli

¹ N'yaabe, ma fre' ki len'^{*} nin ne ten n bi li len ma nin bà ħmøbe *Mifuoñaanm nno. Ama n len' nin ne ten ni yé binib bà pe minisaaltetem bo ne, ki yé mucenfendmu Kristo ya sen ni. ² N là de' ne mibiim ne, ma là de' ne jier tà kpiëke, kimε na là li fre kí ji tù. Fenfennø mønøn na lì li bie kí fre kí ji tù, ³ kimε ni laan li bie ki pe minisaaltetem bo ne. Iponponbe nin ikònkòn yà te ni'ni nno ne wøgeh ki teh ni bie ki ħmøbe minisaaltetem ne, ki ħaake ki teh unisaal teh nà baba. ⁴ Ni'ni biba lienħ ki teh ben pe Pøl bo ne, bitøb lienħ ki teh ben pe Apolos bo ma nno, na pe nisaaltetem bo nínø-øø? ⁵ Apolos yé be ne? Bii min Pøl yé be ne? Ti yé Uwien ya tonsøn ne. Ne kí ñe tinbi bo Uwien cère' ni teke' *Yesu Kristo ki jin'. Ti'ni wà ke søn' Yonbdaan de' wø lituonli là ne. ⁶ Min Pøl caan' busubu ne, ne Apolos jøke' bù miñunm, ama Uwien ne cèreh bù kpieh. ⁷ Nen bo, wà caakeħ nin wà jøknh miñunm ke ħa yé niba, ama Uwien wà cèreh nì kpieh nno ne yé niba. ⁸ Wà caakeħ nin wà jøknh ke te miba ne, ne wà ke li le u'suul u'tiema tuonli bo ne. ⁹ Kimε ti te ki sønħ Uwien ya tuonli ne[†]. Ni te ten Uwien ya kpàabu ne, ki te ten Uwien ya duku mø.

* 3:1 Liike Itùon 18:1-17. † 3:9 Bi li fre lebre ti te ki sønħ Uwien ya tuonli kí ye tinbi nin Uwien te ki sønħ u'tuonli mø.

¹⁰ Uwien ne de' nni bupaabu ki cère' n yé udumeciën wà ñmàbe miyenuom, ki pu' kuduku ya tenpuul, ne uba ji ñuàndeh. Ama unil ke' ní liike u'yul bo nin u ñuàndeh ma bo. ¹¹ Kime uba ña ji li fre kí pu tenputol ki kende' là te nnò bo; len si: *Yesu Kristo. ¹² Uba li fre kí taa miñòkm bii ilike ya kur bii iten yà mən ki ñmàbe kudaaku kí ñuən litenpuul nnò bo. Uto mō li fre kí taa idò bii timuor bii ikek kí caan litenpuul nnò bo. ¹³ Unil ke' ya tuonl lá li ñe upaan bo Uwien li bu binib tibuur lidaali là nnò ne. Kime n' daali li baa nin umu ne. Umu nnò ne li bikn wà ke' ya tuonl kí wuən li yé là ba. ¹⁴ Wà ke' mu ña wìn' u ñuən' nà litenpuul nnò bo la, u li le u'tuonl ya suul. ¹⁵ Wà ke' umu wìn' u ñuən' nà la, u'tuonl juore' fənm ne. Wən bugben nín li ñmere ama u li te ten unil wà càare' umu ni ne ki ñmere'.

¹⁶ Na ben ki ye ni yé Uwien ya duku ne, ne *u'Fuoñaanm te n'ni-ii? ¹⁷ Unil bere' Uwien ya duku la, Uwien li gben udaan ya gber ne, kime kù yé wən Uwien ya tiema duku ne‡, ne ninbi ne yé kuduku bugben.

¹⁸ Uba la lereh u'ba. Unil te n'ni ki yih u'ba uyenfodaan ten uñendun wuu ni ya nib maaleh ma bo la, wə ní kpie kí tien u'ba uwaar ño kí mənbe kí li yé uyenfodaan. ¹⁹ Kime uñendun wuu ya yenfuom yé liwaarl ne Uwien bo.

Ni te ten nà kele' *Uwien ya gbənkun ni ne. Ni kele' ki ye:

«U taah biyenfodənb ya cekn ne ki coh be.»

²⁰ Ni tí liebe' ki kele' ki ye:

«Yonbdaan ben biyenfodənb ya yenmaale.

U ben ki ye ya yé bonn.»

²¹ Nen bo, uba ji la ñmàbe gbengt kí ye wən pe wuə bo bii wuə bo, kime nibonn ke' yé u'yaann ne. ²² Min Pəl bii

‡ 3:17 Bi li fre kí ləbre kù yé wən Uwien ya tiema duku ne kí ye kù yé kuñaanku mō.

Apolos bii Pier[§] bii uɣendun wuu bii limiel bii mikuum nin tibont tà te fɛnfennɔ nɔ, haali nin tà we ní nnɔ, ninbi si ni'ke. ²³ Ama ni'mɔ yé Kristo yaab nɛ, nɛ Kristo mɔ yé Uwien yɔ.

4

Pɔl nin Korént yaab ya gber

¹ Nɛn bo, unil kɛ ní li bɛn kí ye ti yé Kristo ya tonsɔnb nɛ, ki yé binib bà Uwien taa' u'gbɛbɔlkaar kɛ ya bol ki ŋukn' tɛ tí taa tù kí tɔke binib. ² Tɔ, ni bɛn ki ye bi de' unil lituonl la, nì kpe wɔ ní sɔn lè ni'donbó nɛ. ³ Min wɔn, ninbi nɛ li biin nni bii tibuur ya nib mɔnɔn nɛ li biin nni la, n'baka ŋa kpe len. Min nin n'yul ŋa biindeh n'ba. ⁴ Imɔn, n'yɛnmaale ŋa jèndeh nni niba bo, ama na yé nɛn nɛ wɔngɛh ki teh n cuube Uwien ya nun bó. Yonbdaan nɛ yé wà buh nni tibuur. ⁵ Nɛn bo, la ci mɛn kí bu buur tu'daali ŋa laan baa. Guure mɛn Yonbdaan ní baa kí bu tibuur. Wɔn nɛ li ñɛn tibont tà buɔ licinñunl ni upaan bo, kí kpiire iyɛnmaale yà te unil kɛ ya fɛl bo kí wuɔn. Nɛn saan nɛ unil kɛ li lɛ u kpe kupɛnpɛku kùà Uwien saan.

⁶ N'yaabɛ, n len' nà nɔ, n taa' min nin Apolos ya gber nɛ kunɛnnɛnku ní gbiere nɛ, ní tɛkn ti ya taal ni ŋɔ ki la teh niba ki tì gèbreh nà kele'. Ni la li ŋmɔbe gbɛngt ki teh ni pɛ uba bo nɛ, ki nɛn utɔ. ⁷ Bɛ wuɔn' ki ye a cɛn' bitɔb-i? A ŋmɔbe ba ŋɔ Uwien ŋa de' ŋɛ nɛ? Uwien nɛ de' ŋɛ nɛ la, bɛ tien' a ji ŋmɔbe tigbɛngt tɛn uba ŋa de' ŋɛ nɛ?

⁸ Ni laa' ni yíe nà kɛ ŋɔ-a! Ni ji yé bifaaɗɛnb nɛ-a, ki kpende' bi'berb nɛ tinbi juore' fɛnm-a! Imɔn, n bi yíe ní mɔnbe kí li yé biberb nɛ, ŋɔ tí'mɔ ní tɛbn nɛ kí li yé biberb. ⁹ Kime, min bo, nì naan Uwien tien' tinbi Yesu ya tondb, binigbaarkaab nɛ. Ti te tɛn binib bà bi bun' bɛ tibuur ki ye bi kpe mikuum nɛ. Imɔn, ti yé tilar ya bonn nɛ uɣendun

§ 3:22 Liike 1:12.

wuu ni. Uwien ya tondb nin binib ke leh te ne. ¹⁰ Kristo bo, tinbi te ten iwaar ne, ne ninbi ye biyenfodenb ki ñe ni ye Kristo yaab ma nno bo-a! Tinbi ye ijiin ne, ne ninbi ye bifefaab. Bi kpiekreh ninbi ne ki yuondeh tinbi. ¹¹ Mikõnm nin uñuñun ñmabe te, haali nin fenfenna wu. Ta ñmabe wengolkaar. Binib ñih te, ta ñmabe ti ko na. ¹² Ti jendeh ki sonh ituon ne ki jinh ti'noje bo. Bi sukreh te, ne ti teh «Uwien ñ tien be u'mõnm.» Bi jendeh te, ne ti tuonh ijend nno. ¹³ Bi lienh ki saah te, ne ti duondeh bi'yenm. Bi likeh te ten ti ye tinagbokmuor ne uñendun wuu ni, ki likeh te ten ti ye tijoknt ya bonn ne unil ke bo haali nin fenfenna.

¹⁴ Ma kele' tigber bugben ñ jin ne ife, ama n nuunh ñ pekre ne ní kpìen usen ne, kime ni te ten n'tiema bumu ne, ne n yíe ne. ¹⁵ Kime ni ñmabe biwõnwõknb itur piik mõiõn Kristo ya sen ni la, ni'baa te uba ne. Min ne ye ni'baa, kime min ne take' ne tigbemõnmõnt ne ni teke' *Yesu Kristo ki jin'. ¹⁶ Nen bo ne n gbãanh ne, ní tekñ n'taal ni Kristo ya sen ni. ¹⁷ Nen bo ne n sõiñ Timote ni'saan. U sonh Yonbdaan ya tuonl ni'donbõ ne. N yíe wõ ten n'tiema buk ne. U li tiere ne n fuobe ma bo Kristo ya sen ni. N wõknh nen ne ni'ke saan Kristo ya táan ke ni.

¹⁸ Ni'ni biba là maaleh ki teh ma ji li baa ni'saan ne. Nen ne cère' bi gbengreh bi'ba. ¹⁹ Ama Yonbdaan tuo' la, n li baa ni'saan na ñ taande. Binib bà gbengreh bi'ba nno n lá baa' la, na ye n li tukñ bi'lenm baba bo ne, n li tukñ kí liike bi'tuõm mõ kpe ma bo ne. ²⁰ Kime Uwien ya bel ña ye lenm ya gber, li ye mituõm ya gber ne. ²¹ To, ni cinbe ki yíe ba? Ni yíe ñ baa ni'saan nin iningben ne bii ñ baa kí li ñmabe miyíem nin uyenduõn ne?

5

Põl kõiñ nin Korént yaab lisõnsõndl bo

¹ Tɔ, bi lienh ni'ke saan ki teh uba te ni'ni ki teh lisɔnsɔndl liba ya bol. Bi lienh ki teh udaan diere' u'baa ya po nɛ. Haali binib bà ɲa pɛ Uwien ya sɛn bo mɔnɔn ɲa teh li ya sɔnsɔndl. ² Nin nɛn kɛ nɛ ni biɛ ki ɲmɔbe tigbengt-a! Ni bi li te tɛn ni kɛ mikuum nɛ, kí ñɛn udaan wà tien' ni ya bonn ni'ni. ³ Min ɲa te nin nɛ. Nin nɛ kɛ n likeh ki lenh nà kɛ teh ni'ni. Nɛn bo, n bun' udaan wà tien' ni ya bonn tibuur n bi te nin nɛ la, n li bu wɔ ma bo ɲɔ. ⁴ Ní taan litaanl Yonbdaan *Yesu ya yel bo. Ni taan' la, n'yenmaale li te nin nɛ, Yonbdaan *Yesu ya tuɔm mɔ te nin nɛ, ⁵ ní taa udaan kí cɛ̀be *Satan* wɔ ní ji ijɛnd u'gbɛn ni ɲɔ u'naank ní ɲmɛre lidaali là Yonbdaan li bu binib tibuur nɔɔ.

⁶ Ni gbɛngreh ni'ba nà bo nɔɔ ɲa mɔn. Na bɛn ki ye bi bun' kpɔnɔyom, ki taa' kpɔnɔ ya ñɔke waamu ki tien' len la, kpɔnɔ nɔɔ kɛ nuuleh nɛ-ɛɛ? ⁷ Ñɛn mɛn ibiere yà te ni'ni kí wiɛ tɛn bi wienh ma kpɔnɔ ya ñɔke wà saa', ki la li ɲmɔbe jɔknt, kí li te tɛn kpɔnɔyom mà bi bun' mɛ mifɛnfɛnm ka tien' ñɔke mi'ni. Ni mɔnbe ki te tɛn kpɔnɔ wà ɲa ɲmɔbe ñɔke nɛ. Kime Kristo wà yé ti'Pak ya Pebuk nɔɔ là taa' u'ba ki tien' lituɔrl ki de' Uwien, ti'tuonbiere bo nɛ. ⁸ Nɛn bo, ti'tetem kɛ ni, cɛ̀re mɛn tí li jeleh kunacɛnku, kí la li ɲmɔbe biere iba nin itɔ. Lisɔnsɔndl nin ibiere kɛ ya bol te tɛn kpɔnɔ ya ñɔke nɛ. Ama tí li jeleh nin iyɛnmaalmɔnmɔn nin tigbɛmɔnt. Nɛn nɛ te tɛn kpɔnɔ wà ɲa ɲmɔbe ñɔke.

⁹ Tɔ, n là kele' n'gbɔnku ni ki ye ni la li ɲmɔbe kànkàan nin isɔnsɔnd. ¹⁰ Ma niireh kutataaku ni uɲɛndun ya nib bà yé isɔnsɔnd nin binunfɔkɛnb nin binasub nin bà pɛ ibule bo nɔɔ. Ni bi yé bɛn la, ni bi li ñɛ uɲɛndun wuu ni nɛ. ¹¹ N là kele' nà nɔɔ ya tingi si: ni la ɲmɔbe kànkàan nin wà yih u'ba Kristo yɔ, ki biɛ ki yé usɔnsɔnd bii ununfɔkdaan bii wà pɛ ubul bo bii utɛnfuon bii uɛyibl bii unasu nɛ. Ni la

* ^{5:5} Pɔl ye bɛ ní taa udaan kí cɛ̀be Satan ma nɔɔ u ye wɔ ní ye bɛ ní ɲɔre udaan bi'cɛkl ni nɛ.

taan nin ni ya nitunbu kí ji tijier mɔ̀nɔ̀n. ¹²⁻¹³ Na yé min nɛ li bu kí biin bà ɲa yé Kristo yaab, Uwien nɛ li bu kí biin bɛ. Bà yé Kristo yaab bɛn wɔ̀n, ninbi nɛ li bu kí biin bɛn, kime nì kɛle' *Uwien ya gbɔ̀nku ni ki ye: «Ñɛn mɛn unibiero ni'ni.»

6

La taah mɛn tɔ̀b ki joh buur

¹ U lɛ sɛn bo nɛ, ni'ni wà kɛ nin u'tɔ̀ laa' tigber la, u taah tù ki joh tibuur ya dɛnb bà ɲa cuube Uwien saan, bɛ ní ti bu tù, ka ní cèrɛ Uwien ya nib ní tùɔ̀rɛ tù? ² Na bɛn ki ye Uwien ya nib nɛ li bu uɲɛndun yaab tibuur-ii? Nì yé ninbi nɛ li bu uɲɛndun yaab tibuur la, bɛ tien' na ji li frɛ kí tùɔ̀rɛ ni'gbɛwawaar-i? ³ Na bɛn ki ye ti li bu Uwien ya tondb tibuur, ki ji niirɛh nin fɛnfɛnnɔ̀ wuɔ̀ ya gber-ii? ⁴ Ni laa' tu ya gber ya bol ni'ni la, ni taah binib bà Kristo ya taanl ɲa yé bi'gber nɛ ki teh ni'buur ya nib. ⁵ N len' nà nɔ̀ yé ni'fɛ nɛ. Yɛnfodaan uba mɔ̀nɔ̀n ɲa te ninbi Kristo yaab ni kí li frɛh ki tùɔ̀rɛh tigber ni'ni-ii? ⁶ Bɛ tien' ni'ni wà nin u'tɔ̀ laa' tigber la, u taah tù ki joh tibuur ya dɛnb bà ɲa teke' Kristo ki jin' saan ki tì buh tù?

⁷ Imɔ̀n, ni taah tɔ̀b ki joh tibuur ma nnɔ̀, nì wuɔ̀n' ki ye na kpɛn' sɛn nɛ. Na bi kpɛ unil tien' nɛ nà bre la, ní tuo-oo? Bii u jin' ni'bonn la, ní dàan wɔ̀-ɔ̀ɔ̀? ⁸ Ama ninbi nɛ teh binitɔ̀b nà bre, ki jinh ki pendɛh bɛ, nɛ bi yé ni'yaab nɛ. ⁹ Na bɛn ki ye binib bà ya tetem ɲa cuube ɲa ní kɔ̀ Uwien ya bɛl ni-ii? La lɛrɛh mɛn ni'ba. Isɔ̀nsɔ̀nd nin bà pɛ ibule bo nin binaymaab nin bijɛb bà taah bi'tɔ̀b ki teh bipiib ki duɔ̀ndɛh nin bɛ ¹⁰ nin binasub nin binunfɔ̀kɛnb nin bidɛyib nin bitɛnfuonb nin bà fiɛnh bi'tɔ̀b ya bont nnɔ̀ ɲa ní kɔ̀ Uwien ya bɛl ni. ¹¹ Ni là te nnɔ̀ nɛ, ni'kɛ ɲa ní mɔ̀nɔ̀n la, ama Uwien sɛi' ki lùɔ̀rɛ' nɛ ki bore' nɛ ki tien' u'yaab

ki bù' nɛ bigbɛm̀ndɛnb, Yonbdaan *Yesu Kristo ya yel bo nin wɔn ti' Wien ya Fuoñaanm bo.

Li teh men nà li kpiekreh Uwien

¹² «Niba ɲa yé n'bo kuɔl*.» Nì yé im̀ɔn nɛ, ama na yé ni'kɛ nɛ yé n'bo nibonm̀ɔnm̀ɔnn. «Niba ɲa yé n'bo kuɔl». Nì yé im̀ɔn nɛ, ama min ɲa í taa n'ba kí tien niba ya yonb. ¹³ «Tijier bo nɛ kupuoku te, kupuoku bo nɛ tijier m̀ɔ te.» Tɔ, Uwien li c̀ère ni'kɛ nile í gben. Ama tigbenɛnt tun ɲa te ki de' s̀ɔns̀ɔndl, t̀ù te ki de' Yonbdaan nɛ, nɛ Yonbdaan m̀ɔ te ki de' tigbenɛnt. ¹⁴ Nɛ Uwien wà c̀ère' Yonbdaan m̀ekre' bitɛnkpiib ni ǹɔ li c̀ère u'tuɔm bo ti'm̀ɔ í m̀ekre.

¹⁵ Na bɛn ki ye ni'gbenɛnt yé Kristo ya gbenɛnbɛl nɛ-ɛɛ? Í taa n'gbenɛnt tà yé Kristo ya gbenɛnbɛl ǹɔ kí tien ujenkpend ya gbenɛnbɛl-ii? Ma í tien ǹɔ fiebu. ¹⁶ Na bɛn ki ye wà kɛ m̀ɔkn' ujenkpend la, wɔn nin ujenkpend ǹɔ taan' ki tien' tigbenɛnt tuba nɛ-ɛɛ? Kime nì keke' *Uwien ya gbɔnku ni ki ye uje nin upii taan' la, «bɛn bile ǹɔ taan' ki tien' unibaab nɛ.» ¹⁷ Ama wà kɛ taan' nin Yonbdaan la, wɔn nin Yonbdaan ya yɛnm taan' ki tien' miyɛnm miba nɛ.

¹⁸ Wiɛ men lis̀ɔns̀ɔndl. Unil teh ibiɛrtɔ la, na likeh u'gbenɛnt. Ama u teh lis̀ɔns̀ɔndl la, u teh u'tiɛma gbenɛnt nɛ ibiɛre. ¹⁹ Na bɛn ki ye ni'gbenɛnt yé *Mifuoñaanm ya duku nɛ-ɛɛ? Uwien nɛ de' nɛ m̀è, nɛ m̀i te ni'ni. Nɛn bo na ji si niba. ²⁰ Kime Uwien nɛ p̀èn' ki ñɛn' nɛ ti'yonbt ni. Nɛn bo, ní li taah ni'gbenɛnt ki s̀ɔnh it̀uon yà kpiekreh wɔn Uwien.

7

Upii nin yiko ya gbɛr

* 6:12 Niba ɲa yé n'bo kuɔl yé mikpenjenm nɛ Korènt yaab là p̀ɔh m̀è.

¹ Tò, tí ji ní liike men ni kele' nni kugbònkú tígber tà bo nno. Nì mòn uje ní li coh u'ba upii bo ne*. ² Ama linajmaal ya pìenm bo, je ke je ní li ñmòbe u'po, pii ke pii mò ní li ñmòbe u'ce. ³ Uje ya menku kòn' u'po ni la, na kpe u'po ní yie. Upii mò ya menku kòn' u'ce ni la, na kpe u'ce mò ní yie. ⁴ Upii ña si u'tiema gbenent, u'ce ne si tù. Uje mò ña si u'tiema gbenent, u'po ne si tù. ⁵ Uba la yie kí ye wa ní duòn nin u'tò. Nì yé ni lá yíe ní ò libònl kí kàare ne la, ní kpíe kí len kí cii tób bó, kí laan dàan waamu. Ama ní liebe kí tükre kí li fuobe upii nin u'ce fuobe nin tób ma bo. Nno ña ñí la, *Satan li biike ne, kí ñe na ní fre kí cuo ni'ba ma nno bo. ⁶ N len' nà nò ña yé wòbl. N de' ne usen ni yíe la, ní li teh nno ne. ⁷ N bi yíe unil ke ní li te ten min ne†, ama Uwien de' unil ke u'tiema paabu ne. U de' uba buu ya paabu ne, ki de' utò mò buu ya paabu.

⁸ N tókeh ijekpòk nin ipiikpòk nin bikpopiib ne ki teh nì mòn be ní juore kí li te ten min ne. ⁹ Ama ba ní fre kí cuo bi'ba la, bijeb ní kuòn bipiib, bipiib mò ní kun ticer. Kime bijeb kuòn' bipiib, bipiib mò kun' ticer la, nen tu nin upii ya menku ní li ñmòbe uje u wòlnh bii uje ya menku ní li ñmòbe upii u'mò wòlnh.

¹⁰ Piicieb nin bipiib bà ñmòbe ciebe, n li tóke ne nà nò yé ni'bo liwòbl ne. Nà ñen' min saan, Yonbdaan ne ye nno: Upii la fii u'ce saan. ¹¹ Upii fii' u'ce saan la, u la liebe kí kun cer bii wò ní liebe kí taan u'ce buñòbu. Uje mò la ñore u'po.

¹² Bà s'ien' nno, na yé Yonbdaan ne tókeh be, min nin n'yul ne tókeh be. Nì yé uje yé Kristo yò ñò u'po ña yé Kristo yò ki tuo' ki ye u li te nin wò la, u la ñore upii nno.

¹³ Upii mò yé Kristo yò ñò u'ce ña yé Kristo yò ki tuo' ki

* 7:1 Nì mòn uje ní li coh u'ba upii bo ne. Biba maaleh ki teh Korént yaab ne len' i ya ñòbon. † 7:7 Pòl ye u bi yíe unil ke ní li te ten wòn ma nno u ye wò ní ye u bi yíe unil ke ní juore kí li yé lijekpòkl ten wòn ne.

ye u li te nin wə la, u la fii u'cɛ nnə saan. ¹⁴ Kime uje ɲa yé Kristo yə ɲə u'po yé Kristo yə la, u'po nnə bo Uwien li tien wə tɛn u yé u'yo nɛ. Upii mə ɲa yé Kristo yə ɲə u'cɛ yé Kristo yə la, u'cɛ nnə bo Uwien li tien wə tɛn u yé u'yo nɛ. Na bi te nnə la, bi'bumu bi li yé bà yé tijəknt Uwien ya nun bó ya bumu nɛ, ama mù ji yé bà ɲa yé jəknt Uwien ya nun bó yaamu nɛ.

¹⁵ Ama uje wà ɲa yé Kristo yə yíe wə ń wiɛ u'po bii upii wà ɲa yé Kristo yə yíe wə ń fii u'cɛ saan la, u li fre kí tien u yíe ma. U ya yo wà yé Kristo yə nin wà ɲa yé Kristo yə nnə ɲa ji tɛ gber. Uwien ɲa yin' nɛ ní li ɲməbe uyenduɔn nɛ-ɛɛ? ¹⁶ Upii, sin bo a'cɛ bi li ɲmɛre la, a bɛn-ii? Uje, sin bo a'po bi li ɲmɛre la, a bɛn-ii?

Uba la nuunh wə ń lèbre Uwien sien' wə ma bo

¹⁷ Nɛn ɲɛn' len la, Yonbdaan sien' unil kɛ ma bo la, wə ń li fuobe nnə. Uwien yin' unil kɛ ki laa' u se usensien wà la, wə ń juore kí li se wun ni. N təkɛh nɛn nɛ Kristo ya táan kɛ ni. ¹⁸ Uwien yin' unil ki laa' u jie' u'punl ɲə la, u la li buəh binib la bɛnde kí ye u jie'. U yin' wà mə ki laa' wa jie' u'punl la, u la ji ń jie'. ¹⁹ Unil jie' u'punl bii wa jie' la, nà yé nɛn nɛ yé nibonmònn. Ama Uwien ya wəb ya bom nɛ yé nibonmònn. ²⁰ Uwien yin' unil kɛ ki laa' u se usensien wà la, wə ń juore kí li se wun ni. ²¹ Uwien yin' ɲɛ ki laa' a yé uyonb la, la cère nɛ ń li wi ɲɛ. Ama a laa' usɛn á fre kí ɲɛ tiyonbt nnə ni la, la cère nè ń ɲmɛre ɲɛ. ²² Kime Yonbdaan yin' unil ki laa' u te tiyonbt ni la, u ɲɛn' udaan ibiɛre ya yonbt ni nɛ, u ji yé u'yo nɛ. Nnə nɛ Yonbdaan tí yin' wà mə ki laa' wa te yonbt ni la, u ji yé Kristo ya yonb nɛ. ²³ Uwien nɛ pèn' ki ɲɛn' ni'kɛ ti'yonbt ni. Nɛn bo, la ji ń li yé mɛn nib ya yonbe. ²⁴ Tə, n'yaabe, Uwien yin' wà kɛ ki laa' u se usensien wà la, wə ń juore kí li se wun wən Uwien ya nun bó.

Bà ɲa kuɔn' piib nin bà ɲa kun' cɛr ya gɛr

²⁵ Bà ɲa kuɔn' piib nin bà ɲa kun' cɛr bɛn wɔn, ma ɲmɔbe Yonbdaan ya mesen ń wuɔn bɛ. Ama n li tɔke bɛ n maaleh ma bo nɛ, kime n yé unil wà Yonbdaan muɔ' nni ki cèrè' n kpɛ bɛ ń li du n'bo nɛ.

²⁶ Ti jinh ijend yà fɛnfennɔ nɔ bɔ, n maale' ki ye nì mɔn wà kɛ ń juore kí li te tɛn u te ma bo nɛ. ²⁷ A ɲmɔbe upii la, la li nuunh sin nin wɔn ń gbiire. ɲa laan ɲmɔbe pii la, ji la li nuunh á kuɔn. ²⁸ Ama a ye á kuɔn upii la, na yé biere. Kijɛfɛnbuk mɔ ye kè ń kun ticer la, na yé biere. Bà kuɔn' bipiib nin bà kun' ticer li lɛ ijend bi'fuobm ni. Ma yíe ijend nɔ ń tu bɛ nɛ cèrè n len' nɔ.

²⁹ N'yaabɛ, n yíe ń len nà sɔ: uyo wà sɛn' nɔ ɲa ji yebe. Nɛn bo, kí ñɛ fɛnfennɔ kí li joh wà ɲmɔbe upii la, wɔ ń tien tɛn wa ɲmɔbe, ³⁰ wà muɔh la, wɔ ń tien tɛn wa muɔh, wà poknh la, wɔ ń tien tɛn wa poknh, wà daanh tibont la, wɔ ń tien tɛn wɔn ɲa si tibont nɔ, ³¹ wà jondeh uɲendun ni ya bont bo la, wɔ ń tien tɛn wa cinbe ki jondeh tu'bo, kime uɲendun wuu nɔ ji te ma bo nɔ wa ji li wuɔke.

³² Ma yíe niba ń li wiɛbe nɛ. Wà ɲa ɲmɔbe pii ya nun mɔn Yonbdaan ya tòn bo nɛ. U'nun mɔn u li tien ma bo ɲɔ Yonbdaan ya yɛnm ń li sɔnge u'bo nɛ. ³³ Ama wà ɲmɔbe upii ya nun mɔn u li fuobe ma bo uɲendun wuu ni nɛ. U'nun mɔn u li tien ma bo ɲɔ u'po ya yɛnm ń li sɔnge u'bo nɛ, ³⁴ nɛ u'yɛnmaale gbiire' mile. Upii wà ɲa ɲmɔbe cɛ nin kijɛfɛnbuk ya nun mɔn Yonbdaan ya tòn bo nɛ, ki nuunh bi'yɛnmaale nin bi'fɛl kɛ ń li te ki de' Yonbdaan. Ama upii wà ɲmɔbe cɛ ya nun mɔn u li fuobe uɲendun wuu ni ma bo nɛ, nɛ u'nun mɔn u li tien ma bo ɲɔ u'cɛ ya yɛnm ń li sɔnge u'bo.

³⁵ N len' nɔ ki nuunh ni'tiema mɔnm nɛ, ma nuunh ń de nɛ wɔbl. Ama n nuunh ní li teh nà mɔn ki dɛkre' nɛ, kí taa ni'ba kí de Yonbdaan kí li te ki de' wɔn baba.

³⁶ † Nì yé unil ñmàbe kijekpeng u'menku te ki'ni nì tì kende', wà yíe wà ñ saa kè kí jin kè fε, ki yíe nibonn ké ñ li te ni'donbó la, wà ñ tien nà mən u'bo. Be ñ kuən tɔb. Na yé biere. ³⁷ Ama unil cèkre' u'yem, uba ña wəbn' wə, ki yíe ne ki gènde' ki ye wən nin u'jekpeng ñ li te, wa ñ me kè fiebu la, u tien' nì mən ne. ³⁸ Tɔ, wà kuən' u'jekpeng la, u tien' nì mən ne, ama wa juore' lijekpəkl la, u tien' nì mən ki cen' u bi kuən' la.

³⁹ Uyo wà upii ya ce laan fuobe la, u yé u'ce ne. Uje nno tì kpo' la, u li fre kí kun u yíe uje wà, ama nì kpe uje nno ñ li yé Kristo yə ne. ⁴⁰ N ya bùol, min maale' ki ye u juore' ka liebe' ki kun' je la, u li ñmàbe uyensənge ki gbien'. Na yé *Uwien ya Fuoñaanm ne pekreh n'mə bi?

8

Titətuərnənt ya gber

¹ Tɔ, tí ji ñ liike men titətuərnənt ya gber. Tun bo wən la, ti ben ki ye «tí'ke ñmàbe mibenm ne.» Ama mibenm cèreh unil gbengreh u'ba ne, ne miyíem cèreh unil kpienh mitekjim ya sen ni. ² Unil maaleh ki teh u ben niba la, wa laan bende' ki kpaan' u bi li bende ma bo. ³ Ama wà yíe Uwien la, Uwien ben udaan ne.

⁴ Tɔ, titətuərnənt ya ñmən wən la, ti ben ki ye ibule yà ké te uɲendun wuu ni nə ña yé bonn, ki ben ki ye niba ña te ki kende' Uwien bo. ⁵ Imən, tibont te kutaaku nin kitink bo binib taah tū ki teh bi'wien. Imən, ben bo iwien te ligol ne, ne yonbdənb mə ligol. ⁶ Ama tinbi bo Uwien te uba ne ki yé tí'Baa. Wən ne ñien' tibont ké, ne wən bo ne ti

† 7:36 Migbiirm 36 kí tì baa 38 ya gber ya ciim te bolm mile bo ne. Biba maaleh ki teh migbiirm bugben lienh wà ñmàbe kijekpeng ya gber ne. Bitəb maaleh ki teh mì lienh bibaa wà ñmàbe bisε ka yíe wà ñ gèbre cεr ya kunm bo ne.

fuobe. Yonbdaan mə te uba nɛ. Wɔn si *Yesu Kristo. Kí ñɛ wɔn bo nɛ tibont kɛ te, nɛ ti'mɔ te kí ñɛ wɔn bo nɛ.

⁷ Ama na yé binib kɛ nɛ ɣmɔbe mi ya bɛnm. Biba paan' ibule bo ki mɛn' nɛ ki dɔan' yì na laan wuɔke'. Nɛn bo nɛ bi biɛ ki ɣmɔnh titɔtuɔrnɔnt la, bi maaleh ki teh tù yé titɔtuɔrnɔnt nɛ. Bi'fɛl ɣa co ma nnɔ nɛ bi'yɛnmaale jɛndeh bɛ, nɛ bi maaleh ki teh tù kuɔndeh bɛ tijɔnkt. ⁸ Na yé tijier nɛ li cère tí li yé binib bà cuube Uwien ya nun bó. Ti jin' la, na ń pukn tɛ niba, ta tí jin' mə la, na ń kùore tɛ niba.

⁹ Ama ní liike ni'yul bo, ki la cère wà ya tekjim ɣa faa ń lu Uwien ya sɛn ni, kí ñɛ ni ɣmɔbe usɛn ní li teh tibont tà nnɔ bo. ¹⁰ Kime unil wà ya tekjim ɣa faa laa', sin wà ɣmɔbe mibɛnm, jinh tijier ibule ya duku ni la, u'mɔ ya fɛl li cúun nɛ wɔ ń li ɣmɔnh titɔtuɔrnɔnt ki ciibe. ¹¹ Nnɔ nɛ a'benm nnɔ bo a'tɔ wà ya tekjim ɣa faa li bole. Nɛ Kristo kpo' u'mɔ bo nɛ. ¹² Ni teh u'yaab i ya biere ya bol, ki saah bi'yɛnm bi'fɛl ɣa co ma nnɔ bo la, ni teh Kristo nɛ ibiere. ¹³ Nɛn bo, n jinh nà li cère n'tɔ ń lu Uwien ya sɛn ni la, ma ji li ji nè fiebu ɣɔ ki la cère n'tɔ ń lu Uwien ya sɛn ni.

9

Yesu ya tondb ɣmɔbe usɛn wà

¹ Ma si n'ba bi? Ma yé *Yesu ya tond bi? Ma laa' Yonbdaan *Yesu bi? Na yé n sɔn' Yonbdaan ya tùon ma nnɔ nɛ cère' ni yé u'yaab-ii? ² Ma yé *Yesu ya tond binitɔb bo mɔnɔn la, ninbi bo wɔn n yé wɔ nɛ. Kime ni yé Yonbdaan yaab ma nnɔ nɛ yé kudiekku kùa wuɔn' ki ye n yé u'tond.

³ Binib bà biindeh nni nnɔ n li jiin bɛ nà sɔ: ⁴ Ta ɣmɔbe sɛn tí ji kí ñu ti'tùon bo bi? ⁵ Ta ɣmɔbe sɛn wà kɛ ń li ɣmɔbe upii wà yé Kristo ɣɔ, kí li tɔke nin wɔ bi? Yonbdaan ya tondtɔb nin u'ninjieb nin Pier* ɣa teh nnɔ nɛ-ɛɛ? ⁶ Bii min

* 9:5 Liike 1:12.

nin Banabas baba ne ɲa sɔn' tuontɔl la, ta ní ji? ⁷ U le soja ba ne sɔnh sojatuonl ka teknh paaku fiebu? Bii ɲme ne li caan busubu ka ní mɔ bu'bi? Bii ɲme ne kpaah tiwent ka ní ɲu tu'biim-i?

⁸ N len' nà nɔ yé unisaal ya yɛnmaale baba ne-εε? Yiko ya gbɔnt ni mɔnɔn nà te nnɔ-ɔɔ? ⁹ Kime Moyis kele' yiko ya gbɔnt nnɔ ni ki ye: «A taa unɛ u taanh iji la, ɲa ní lɔle u'ɲɔbu†.» Uwien tuukeh inɛ ya gber ne-εε? ¹⁰ Na yé tinbi bo ne Uwien cinbe ki len' nnɔ-ɔɔ? Imɔn, tinbi bo ne ni kele' nnɔ. Nì kpe wà kòn' bukpaabu nin wa gun' bu'ji ke ní li daan ki ye wà ke li ɛ u ya bó ne. ¹¹ Ti cère' ni laa' *Mifuoñaanm ya mɔnm ma nnɔ, ni de' te ni'faal ya niba bó la, nì bre ne-εε? ¹² Binitɔb ɲmɔbe usen be ní teke tibont ni'saan la, ta ɲmɔbe usen ki cɛn' be-εε?

Ama tinbi ɲa tɔnge' nɛn ke, kime ta yíe niba ní pien Kristo ya gbɛmɔnmɔnt ma nnɔ ne cère' ta yíe ti li yé uba bo tukl, ne ki ɲmɔbe sukule nibonn ke bo. ¹³ Na ben ki ye binib bà sɔnh itùon Uwien ya duku ya luo bo nnɔ bi'jier ñeh kuduku nnɔ ya luo bo ne-εε? Ne bà mɔ sɔnh itùon Uwien ya ponpuol saan nnɔ, mɔ ɲmɔbe bi ya bó ne binib tukeh tibont tà ki lá dienh Uwien u'ponpuol bo nnɔ ni. ¹⁴ Nnɔ ne Yonbdaan là de' usen ki ye binib bà kpaandeh tigbɛmɔnmɔnt nnɔ, ní li fuobe tun bo.

¹⁵ Ama min ɲa tɔnge' i ya sɛn ke. Ne n kieh kugbɔnku kuu ma nɔ, na yé n nuunh ní de nni n kpe ní de nni nà nnɔ ne. N kpo' la, nì tu nin uba ní cère ní lúo n jɛbnh n'ba nà bo nnɔ. ¹⁶ Kí tɔke binib tigbɛmɔnmɔnt tun wɔn la, na yé ní li jɛbnh n'ba, kime nì yé n'bo liwɔbl ne. Ma tɔke' tù la, nì bre n'bo ne. ¹⁷ Min nin n'yul ne bi cèkre' n'yɛnm ki sɔnh lituonl bugben la, n bi li nuunh lisuul ne. Na yé n yíe ne ki sɔnh lè. Bi niin' nni ne n sɔnh lè, n bi li sɔnh lè

† 9:9 Israyɛl yaab là yé be ní gu tibont la, bi taah inɛ ne ì taanh ki ñɛndeh tibont nnɔ ya bim.

ma bo. ¹⁸ Nɛn bo, n'suul si ba? N'suul si ń li tɔkeh binib tigbɛmɔnmɔnt tuu ki la nuunh niba nɛ, ki la tuuke n tɔke' binib tigbɛmɔnmɔnt bugbɛn la, n kpe bɛ ń de nni tibont tà nnɔ.

¹⁹ Ma yé uba ya yonb, ama n taa' n'ba ki tien' binib kɛ ya yonb ɔɔ ń lɛ binib bà yebe kí de Kristo nɛ. ²⁰ *Sufmbe saan, n teh bi teh ma bo nɛ ɔɔ ń lɛ bɛ kí de Kristo. Imɔn, ma ji te Moyis ya yiko ya wɔbl ni, ama n lá te nin bɛ la, n pɛ bi teh ma bo nɛ ɔɔ ń lɛ bɛ kí de Kristo. ²¹ Bà ɔa bɛn Moyis ya yiko nnɔ saan mɔ n teh tɛn bɛn nɛ ɔɔ ń lɛ bi'mɔ kí de Kristo. Na yé n kɛndɛ' *Uwien ya yiko bo nɛ, kimɛ n boh Kristo ya yiko nɛ. ²² Bà ya tekjim ɔa faa' mɔ saan la, n te tɛn bɛn nɛ ɔɔ ń lɛ bi'mɔ kí de Kristo. Nɛn bo, binib kɛ saan n te tɛn bɛn nɛ ɔɔ ń ńikn kí cère bi'ni biba ń ɔmɛrɛ. ²³ Tigbɛmɔnmɔnt bo nɛ n teh nɛn kɛ, ɔɔ n'mɔ ń lɛ n ya bó tu'mɔnm ni.

²⁴ Na bɛn ki ye binib te minɔnsenniɛm bo la, bi'kɛ tiinh nɛ, ama unibaab wà li sɛn kí faake nnɔ nɛ li lɛ lisuul-ii? Nɛn bo, ni'kɛ ń li tiinh ki nuunh ní lɛ lisuul. ²⁵ Wà kɛ nuunh wɔ ń niɛ kí sɛn la, u coh u'ba tibont tà yebe ni nɛ. U teh nnɔ ɔɔ wɔ ń lɛ lisuul là nnɔ ɔa wuɔkreh. Tinbi wɔn, ti mɔh ki nuunh lisuul là li tuu ki te nɛ. ²⁶ Nɛn bo, min tiinh la, ma ɔaake ki tiinh ka bɛn n joh nà bó, ka te tɛn unɔkuñil wà ńih ka ɔmɔbe u ńih wà. ²⁷ N biendeh n'gbɛnɛnt ki gbiekeh, ki teh n'ba tɛn uyonb ɔɔ min wà tɔkeh bitɔb tigbɛmɔnmɔnt tuu nnɔ, min bugbɛn la lá lúo n ya bó nɛ.

10

La li ɔmɔbe mɛn Israyɛl yaab là ɔmɔbe mitetɛm mà kupɛnpɛlku ni nnɔ

¹ N'yaabɛ, n yé ní li bɛn nà là tu' ti'yaajɛb nɛ. Kutɛwɔlgbɔnku kuba nɛ là jiirɛ' ní ki wɔngɛh bi'kɛ usɛn, nɛ bi'kɛ puorɛ' miñunciɛnm. ² Kutɛwɔlgbɔnku nin miñunciɛnm nnɔ yé bi'kɛ bo Uwien ya ńunsii nɛ ki tien'

be Moyis ya panpaankaab. ³ Bi'ke là taan' ki jin' tijiebaabt tà ñen' Uwien saan ne, ⁴ ki taan' ki ñun' miñunbaabm mà ñen' Uwien saan. Imòn, bi'ke là ñuh miñunm mà nnò Uwien ne là cèrè' mî tòh ki ñeh kujòtenku kuba ni. Kutenku nnò yé Uwien yaaku ne, ne bi là te nà ke saan la, kù te ne. Kutenku nnò là yé Kristo ne. ⁵ Nin nen ke Uwien ya yem ña songe' bi'ni bà yebe bo. Nen bo ne bi là kpokpo' kupenpelku ni.

⁶ Tibont tuu là tu' ti'yaajeb ñò nè í de te ucekn ñò ti la tien nà bre ten ben ne. ⁷ Ni'mò la li pe ibule bo ten bi'ni biba là tien' ma. Nì ke'le' *Uwien ya gbònkú ni ki ye: «Binib nnò là kè'le' ki jin' ki ñun', ne ki fii' ki caan' kujelku.» ⁸ Ti la li teh men sònsòndl ten bi'ni biba là tien' ma, ki cèrè' binib itur pile nin ita kpo' uwien uba nnò. ⁹ Ti la biike men Yonbdaan* ten bi'ni biba là tien' ma ki cèrè' iwe kèkèrè' ki ku' be nnò. ¹⁰ La li ñulnh men ten bi'ni biba là ñulnh ma ki cèrè' Uwien ya tond wà kuuleh baa' ki kuku' be nnò.

¹¹ Tibont tuu nnò ke là tu' ti'yaajeb ñò nè í de binitòb ucekn ne. Bi ke'le' tù ñò tù í gbiere tinbi bà ña ji fàke nin ugbengbenyo nnò ne. ¹² Nen bo, wà maale' ki ye u se mòmòm mitekjim ya sen ni la, wò í li ben ki la lu. ¹³ Mibiikm mà tu' ne nò, yé mibiikm mà li fre kí tu unisaal ke ne. Uwien yé umemòndaan ma nnò, wa í cèrè mibiikm mà li faake nin ne í tu ne. Ama mibiikm lá tu ne la, u li de ne mituòm ní juun kí teke, kí wuòn ne ni li kpìen isen yà kí ñe len.

La li tuuke men ibule nin ituòre ya gber

¹⁴ Nen bo, n'jòtiebe, wie men ibule nin ituòre ya gber. ¹⁵ N lienh nin ninbi bà nnò, ni yé biyenfodenb ne. Ninbi mòmòm í maale kí liike n len' nà nò ya tingi. ¹⁶ Ti jinh Yonbdaan ya jier la, ti ñuh midaam mà, ki faareh Uwien

* 10:9 Bi kpi'e' ki ke'le' tigbònt tà nnò ya tuba ni nì ke'le' ki ye Kristo ne.

mi'bo nnɔ ɲa taakeh tɛ nin Kristo ya sɛm-ii? Ti kàh kpɔnɔ wà ki gbiinh ki ɲmɔnh nnɔ ɲa taakeh tɛ nin Kristo ya gbɛnɛnt-ii? ¹⁷ Kpɔnɔ nnɔ tɛ kpɔnɔ uba ma nnɔ, nin tí yɛbe ma kɛ nnɔ ti taan' ki tien' tigbɛnɛnt tuba nɛ. Kime ti'kɛ taakeh ki gbiinh u ya kpɔnɔbaab nɛ.

¹⁸ Liike mɛn Israyɛl yaab tɛh ma bo. Binib bà jinh bi taah tiwɛnt tà ki tɛh ituɔrɛ liponpuol bo ki dienh Uwien nnɔ, bɛn nin wɔn taakeh nɛ kí ñɛ liponpuol nnɔ bo. ¹⁹ N len' nà nɔ ya tingi si ba? N ye ní ye ibule yé niba nɛ-ɛɛ? Bii n ye ní ye bi taah tiwɛnt tà ki punh yì nnɔ ya nɔnt nɛ yé niba? ²⁰ Na tɛ nnɔ. N ye ní ye bi tùɔrɛh ituɔrɛ yà nnɔ, ba tùɔrɛh ki dienh Wien, bi tùɔrɛh ki dienh isɛnpol nɛ. Nɛ ma yé ninbi nin isɛnpol ní li tɛ gber. ²¹ Na ní frɛ kí ñu Yonbdaan ya dɛyiek, kí liɛbe kí ñu isɛnpol yaak mɔ. Na ní frɛ kí ji Yonbdaan ya jier, kí liɛbe kí ji isɛnpol yaar mɔ. ²² Bii ti yé tí fin Yonbdaan ya mutuol nɛ? Ti ɲmɔbe mituɔm ki cɛn' wɔ-ɔɔ?

Cère mɛn ni tɛh nà kɛ ní li kpiɛkrɛh Uwien

²³ Tɔ, «Niba ɲa yé kuɔl†» ama na yé ni'kɛ nɛ yé nibonmɔnmɔnn. «Niba ɲa yé kuɔl.» Ama na yé ni'kɛ nɛ li tore unil wɔ ní kpɛrɛ mitekjim ya sɛn ni. ²⁴ Uba la nuunh u'tiɛma mɔnm, ama wɔ ní li nuunh bitɔb yaam. ²⁵ Ni lɛkɛ' tinɔnt tà kɛ bo kidaak ni la, dɛ mɛn kí ɲmɔn, ki la cère' ni'yɛnmaale ní li jèndɛh nɛ, ní li niirɛh tù yé bà yaar, ²⁶ kime «Yonbdaan si kitink nin tibont tà kɛ tɛ ki'bo.»

²⁷ Wà ɲa yé Kristo yɔ yin' nɛ tijier ya jim, ni tuo' ki jon' la, u de' nɛ nà kɛ la, ji mɛn, ki la cère' ni'yɛnmaale ní li jèndɛh nɛ, ní li niirɛh tù yé bà yaar. ²⁸ Ama unil tɔkɛ' nɛ ki ye nì yé titɔtuɔrnɔnt la, ni la ji. Wà tɔkɛ' nɛ ki ye nì yé titɔtuɔrnɔnt nnɔ bo nɛ na ní ji ɲɔ udaan ya yɛnmaale la jèndɛh wɔ. ²⁹ N niirɛh u ya daan ya yɛnmaale nɛ la jèndɛh wɔ, ma niirɛh ninbi yi.

† 10:23 Liike 6:12.

Tò, nba la, uba li fre kí maale u'yenm ni kí ye: «Be bo ne wa ní fre kí tien u bi ñmòbe usen wò ní tien nà kí ñe utò ya yenmaale bo? ³⁰ N faareh Uwien ki jinh tijier la, be bo ne bi li liebe kí biin nni n faareh Uwien tijier tà bo nnò bo?»

³¹ Nèn bo, ni jinh bii ni ñuh bii ni teh nà ke la, ní li teh ni'ke ki kpièkreh Uwien. ³² Nì yé Suf bii wà ña Suf bii Uwien ya taanl yò ne la, ni la cèrè ni'tentiem ní tuln bi'ni uba mənən. ³³ Ní li teh ten n teh ma bo. N songreh binib ke ya yenm tibont ke ni ne, ka nuunh n'yul bo ya mənəm, ki nuunh linigol ya mənəm ñò be ní ñmere ne.

11

¹ Tekn mən n'taal ni ten n tekn' Kristo ya taal ni ma.

Ujɛ nin upii li te ma bo ikaare ni

² N pèkeh ne nin ni tien n'bó tibont ke ni ma, ki pe Kristo ya nikpièb ya wəknm mà n là wəkn' ne mè nnò bo mənəmənəm nnò. ³ Ama n yíe ní bende kí ye jɛ ke jɛ ya cien si Kristo ne. Pii ke pii mɔ ya cien si uje ne, ne Kristo mɔ ya cien si Uwien. ⁴ Ujɛ wà ke kàareh bii u səkndeh Uwien ya ñòbon ki cùube nibonn la, u jindeh u'cien ne ifɛ. ⁵ Ama upii wà mɔ ke kàareh bii u səkndeh Uwien ya ñòbon, bonn ña ñaake u'yul bo la, u mɔ jindeh u'cien ne ifɛ, kime nì te ten u kuo' u'yur* ne. ⁶ Upii laa' wa ní taa niba kí ñekn u'yul bo la, wò ní tu kí ce u'yur-a! Ama upii cen' u'yur bii u kuo' tù la, nì yé u'bo ifɛ ne. Nèn bo, wò ní li taah niba ki ñekndeh u'yul bo. ⁷ Ujɛ kàareh la, wa kpe wò ní li cùube bonn, kime u yé Uwien ya nennenku ne, ki wəngəh Uwien ya kpièke. Ama upii wən wəngəh uje ya kpièke ne. ⁸ Na yé Uwien là taa' upii ya gbenent bo ne ki tien' uje, u là taa' uje ya gbenent bo ne ki tien' upii, ⁹ ne na yé upii bo ne Uwien là ñen' uje ama uje bo ne Uwien là ñen' upii. ¹⁰ Nèn bo ne

* ^{11:5} Pəl ya yo upii là kuo' u'yur bii u cen' tù la, nì yé u'bo ifɛ ne.

Uwien ya tondb bo, nì kpε upii ní taa niba kí ηεκn u'yul bo kí wuòn kí ye u ηmòbe usen wò ní tien u teh nà. ¹¹ Tò, nin nen ke Yonbdaan ya sen ni wòn, pii ηa te la, je ηa te. Je mò ηa te la, pii ηa te. ¹² Kime nì yé imòn ne, Uwien là taa' uje ya gbenent bo ne ki tien' upii, ne upii mò ne maah uje. Ne nen ke ñen' Uwien saan ne.

¹³ Ninbi mònòn maale men kí liike, upii kàareh niba ηa ηaake u'yul bo la, nì cuube-ee? ¹⁴ Uwien ñen' tibont ma bo mònòn wuòn' ki ye uje tuke tiyufòfòkrt la, nì yé ife ne. ¹⁵ Upii wòn bo, tiyufòfòkrt yé ukpieke ne. Kime Uwien de' wò tiyufòfòkrt tù ní li piibe u'yul bo ne. ¹⁶ Unil nuunh wò ní li nieh isen ke ni la, udaan ní li ben ki ye tinbi ηa ηmòbe mi ya tetem, Uwien ya táan yaab mò ηa ηmòbe mè.

Yonbdaan ya jier

(Matie 26:26-29; Mark 14:22-25; Luk 22:14-20)

¹⁷ Tò, n gbiereh ne ma nò ní li tòke ne usen wà bo ma ní pèke ne, kime ni taakeh ni'táan la, na teh nà li tore ne, ni teh nà li saa ne ne. ¹⁸ Mikpiekm n cii' bi ye ni taakeh itáan la, ni ηmòbe ipàpàare ne. Ne n teke' ki jin' ki ye bi tòke' nni tigber tà nnò, tuba yé tigbemònt ne. ¹⁹ Imòn, uyo uba la, nì kpε miborm ní li te ni'ni ηò be ní bende bà cinbe ki yé bigbemòndenb ne. ²⁰ Ni lá taan' la, na yé ni cinbe ki jinh Yonbdaan ya jier ne, ²¹ kime wà ke kpieleh wò ní ji u'tiema jier ne. Mikònm ηmòbe uba, utò mò ñun' ki yibe' ηò. ²² Na ηmòbe den ní ji kí ñu nen bó-oo? Bii ni yindeh Uwien ya taanl yaab ne, ki jindeh bijiinb ife? N li len kí ye ba? N li pèke ne ne-εε? Ma ní pèke ne u ya sen bo.

²³ Tò, min cii' miwòknm mà sò Yonbdaan saan ne ki taa' mè ki wòkn' ne. Kuñonku kùà bi là li kuore Yonbdaan *Yesu nnò, ne u taa' kpòwò ²⁴ ki faare' Uwien, ki kòkuò', ne ki ye: «Nà sò yé n'gbenent n taa' ki de' ne. Li teh men nnò kí li tien n'bó.» ²⁵ Bi jin' ki tì gben', ne u taa' midaam mò, ki faare' Uwien, ne ki ye: «Midaam miε yé n'sèm ne, ki

wəngɛh ki teh Uwien cuo' nin binib kujɔtiefɛnku. Uyo wà kɛ ni ñuh mè la, ní li teh nnɔ ki tien n'ból.»²⁶ Kime uyo wà kɛ ni ɣmɔnh kpɔnɔ wuɔ, ki ñuh midaam miɛ la, ni tɔkeh binib Yonbdaan ya kuum ya gber nɛ, kí tì baa lidaali là u li baa ní.

²⁷ Nɛn bo nɛ wà kɛ ɣmɔnh Yonbdaan ya kpɔnɔ, ki ñuh u'daam, ka boh tijier bugbɛn la, u biindeh u'ba nɛ Yonbdaan ya gbenent nin u'sèm bo. ²⁸ Nɛn bo, unil kɛ n tùɔre kí maale kí liike u'tetem te ma bo kí yaan kí ɣmɔn kpɔnɔ nnɔ, kí ñu midaam nnɔ. ²⁹ Kime unil ɣmɔn' kpɔnɔ nnɔ, ki ñun' midaam nnɔ, ka bùh ki teh ni yé Yonbdaan ya gbenent la, u ɣmɔnh, ki ñuh ma nnɔ, u nuunh u'tiɛma yul bo ya tudɛre nɛ. ³⁰ Nɛn nɛ cèrɛ' ni'ni bà yɛbe yé biwienb, bitɔb yé ijiin, bà yɛbe mɔ kpo'. ³¹ Ti tùɔrɛ' ki maale' ki liike' ti'tetem te ma bo la, Yonbdaan ɣa n dɛrɛ ti'tub nnɔ. ³² Ama u diɛh ti'tub la, u cekndɛh tɛ ɣɔ u la lá bu kí biin uɣɛndun ya nib kí yekn tɛ nɛ.

³³ N'yaabɛ, nɛn bo, ni tì taan' ní ji la, ní li guureh tɔb.

³⁴ Mikònm ɣmɔbe wà la, wɔ n ji u'den, ɣɔ ni la lá taan kí li nuunh ni'tiɛma tudɛre.

Tigber tà sɛn' nnɔ, n lá baa' la, n li tùɔre tu'mɔ.

12

Mifuoñaanm ya paabu

¹ Tɔ, tí ji n liike mɛn *Mifuoñaanm ya paabu ya gber. N'yaabɛ, ma yé ní li te ka bɛn Mifuoñaanm diɛnh bupaabu bùa kɛ ya bol nnɔ ya gber. ² Ni bɛn ki ye na laan là pɛ Uwien ya sɛn bo ma nnɔ, ibule nɛ là co nɛ ticuɔr nɛ na n fre kí ɣmɛrɛ i'saan, ki bɛn mɔ ki ye ibule nnɔ ɣa lienh. ³ Nɛn bo nɛ n yé ní tùɔrɛ kí bɛndɛ kí ye *Uwien ya Fuoñaanm cèrɛh unil tɔkeh tigber la, wa n fre kí len kí ye: *Yesu n juore fɛnm. *Mifuoñaanm ɣa ñí la, nil mɔ ɣa n fre kí len kí ye: *Yesu yé Yonbdaan.

⁴ *Mifuoñaanm ya paabu te ibol ibol ne, ama mi ya Fuoñaanbaabm ne dienh ni'ke. ⁵ Itùon te ibol ibol ne, ama wà ke sònhi ki dienh Yonbdaan uba ne. ⁶ Itùon ya sònhi te ibol ibol ne, ama Uwien uba ne cèreh unil ke sònhi itùon. ⁷ *Mifuoñaanm dienh wà ke bupaabu nè í li toreh unil ke ne. ⁸ *Mifuoñaanm ne dienh uba miyenfolelm. Mi ya Fuoñaanbaabm ne dienh utò mọ mibenm. ⁹ Men ne dienh uba mitekjim mà yebe, ki dienh utò mọ bupaabu bùa cèreh u buuh biwienb. ¹⁰ Mì dienh uba mituom wọ í li teh miyokm ya bont, ki cèreh utò mọ sòkndeh Uwien ya ñbón, ki cèreh utò mọ sekndeh ki bendehe nà yé *Mifuoñaanm yaann nin nà ña yé Fuoñaanm yaann, ki cèreh uba lienhi milencenm ibol ibol, ki cèreh utò mọ sòkndeh milencenm nnọ. ¹¹ Mì ya Fuoñaanbaabm ne cèreh tibont nnọ ke teh. Mì dienh unil ke bupaabu jeje mì yíe ma bo ne.

Tigbenent te tuba ne, ama tu'gbenenbel te ligol ne

¹² Tọ, liike men unisaal ya gbenent te ma bo. Tù ñmọbe igbenenbel ligol ne. Nin ì te ligol ma ke nnọ, ì taan' ki tien' tigenenbaabt ne. Kristo yaam mọ te nnọ ne. ¹³ Kime tí'ni bà yé *Sufmbe nin bà ña yé Sufmbe, bà yé iyonbe nin bà ña yé yonbe, Mifuoñaanbaabm ne jüre' ní tí'ke bo ki yé tí'bo Uwien ya ñunsii, ki tien' te unibaab. Tí'ke ñun' mi ya Fuoñaanbaabm ne ten miñunm.

¹⁴ Tọ, tigenent ya gbenenbel ña te liba, ì te ligol ne. ¹⁵ Litaal tọke' ki ye: «Ma yé nuọ ma nnọ, ma yé gbenent ya gbenenbel» la, lì li fre kí bore lí'ba ki la tuuke gbenent bo-oo? ¹⁶ Litubl mọ tọke' ki ye: «Ma yé nunbu ma nnọ, ma yé gbenent ya gbenenbel» la, lì li fre kí bore lí'ba ki la tuuke gbenent bo-oo? ¹⁷ Tigenent ke bi yé bununbu ne la, unil bi li teh mila ki ciih? Tù tí bi yé litubl ne la, u bi li teh mila ki ciih unu? ¹⁸ Ama Uwien tien' tigenent ya gbenenbel ke gbenenbel lí'bùol u yíe ma bo ne. ¹⁹ Tigenent ke bi

yé ligbenɛnbɛl liba la, nì bi li yé tigbenɛnt-ii? ²⁰ Nɛn bo, igbenɛnbɛl te ligol nɛ ki taan' ki tien' tigbenɛnbaabt.

²¹ Nɛn nɛ cèrɛ' bununbu ŋa ní fre kí tɔke unuɔ kí ye: «Ma ciɛke ŋɛ.» Liyul mɔ ŋa ní fre kí tɔke itàan kí ye: «Ma ciɛke nɛ.» ²² Na te nnɔ. Tigbenɛnt ya gbenɛnbɛl yà bi likeh yè tɛn ya yé bonn nnɔ mɔnɔn ŋmɔbe lituonl nɛ. ²³ Igbenɛnbɛl yà ŋa ŋmɔbe sel nnɔ, ti dienh yɛn nɛ lisel ki cɛn' i'tɔ. Nɛ tigbenɛnt ya na'saan yé ifɛ ya bonn nnɔ, ti tùrɛh nɛn saan nɛ mɔnmɔnm. ²⁴ Ama tigbenɛnt ya nà saan ŋa yé fɛ ya bonn nnɔ ŋa nuunh mi ya tùorm kɛ. Uwien nɛ tien' tigbenɛnt nɛ ki de' tigbenɛnt ya nà saan ŋa ŋmɔbe sel nnɔ, lisel ki gbien', ²⁵ ŋɔ tigbenɛnt ya gbenɛnbɛl la boreh i'tɔ, ama yè ní li kpɛ buñɔbu kí li toreh i'tɔ. ²⁶ Tigbenɛnt ya niba saan wi la, ni'kɛ saan wi nɛ. Niba saan laa' lisel la, ni'kɛ saan li ŋmɔbe uyɛnsɔnge nɛ.

²⁷ Ninbi nɛ yé Kristo ya gbenɛnt, nɛ unil kɛ yé tigbenɛnt nnɔ ya gbenɛnbɛl. ²⁸ Uwien cèrɛ' binib bà sɔnh u'taanl ni si: mikpiɛkm, *Yesu ya tondb, nle bo *Uwien ya ñɔbonsɔknb, nta bo biwɔnwɔknb. Ni ya puoli bó nɛ u de' bà bupaabu bɛ ní li teh miyɔkm ya bont nin u de' bà bupaabu bɛ ní li buuh biwiɛnb nin u de' bà bupaabu bɛ ní li likeh binitɔb nin u de' bà bupaabu bɛ ní li lienh milɛncɛnm ibol ibol nnɔ. ²⁹ Bi'kɛ yé *Yesu ya tondb nɛ-ɛɛ? Bi'kɛ yé *Uwien ya ñɔbonsɔknb nɛ-ɛɛ? Bi'kɛ yé biwɔnwɔknb nɛ-ɛɛ? Bi'kɛ teh miyɔkm ya bont nɛ-ɛɛ? ³⁰ Bi'kɛ ŋmɔbe bupaabu bɛ ní li buuh biwiɛnb nɛ-ɛɛ? Bi'kɛ lienh milɛncɛnm ibol ibol nɛ-ɛɛ? Bi'kɛ sɔkndɛh milɛncɛnm ibol ibol nnɔ nɛ-ɛɛ? ³¹ Tɔ, cèrɛ mɛn ni'nun ní li mɔn bupaabu bùa mɔn ki cɛn' bupaabu kɛ ya bol bo.

Ama fɛnfɛnnɔ n li wuɔn nɛ usɛn wà mɔn ki cɛn' isɛntɔ.

¹³ Tɔ, mitekjim nin lidendenl nin miyíem tuu ki te ne, ama tibont tuta nnɔ ni miyíem ne cen' tu'ke.

14

Mifuoñaanm ya paabu li toreh Kristo ya taanl yaab ke ne

¹ Li nuunh men ní li yíe binib, kí cère ní'nun ń li món *Mifuoñaanm ya paabu bo; ni'ke tu nin bupaabu búa li cère ní li sɔkndeh Uwien ya ñɔbon. ² Kime unil lienh milencenm la, wa lienh nin nib, u lienh nin Uwien ne. Uba ɲa ciuh u lienh ki teh bà. *Mifuoñaanm ne cèreh u lienh tigber tà buɔ. ³ Ama unil sɔkndeh Uwien ya ñɔbon la, u lienh nin binib ne, ki toreh be bi kpient mitekjim ya sen ni, ki saakreh bi'gbenent, ki songreh bi'yenm. ⁴ Wà lienh milencenm la, u kpiendeh u'ba ne mitekjim ya sen ni. Ama wà sɔkndeh Uwien ya ñɔbon toreh Kristo ya taanl yaab ne be ń kpére mitekjim ya sen ni. ⁵ N yíe ni'ke ń li lienh milencenm, ama n tùɔre' ki fe ní li sɔkndeh Uwien ya ñɔbon ne. Wà sɔkndeh Uwien ya ñɔbon cen' wà lienh milencenm. Ama nì yé unil te kí sɔkn milencenm nnɔ la, ni'mɔ li fre kí toreh Kristo ya taanl yaab be ń kpére mitekjim ya sen ni.

⁶ N'yaabe, nì yé n baa' ni'saan ki lá lienh milencenm baba, ka cèreh ni bendeh Uwien ya gbɛbɔlkaar, ka cèreh ni bendeh gbemɔnt, ka sɔkndeh ne Uwien ya ñɔbon, ka wɔknh ne wɔknm miba nin mitɔm la, n toreh ne nínɔ-ɔɔ? ⁷ Tɔ, maale men kí liike bi taah tibont tà ki jelah kujelku nnɔ te ma bo. Nì yé liwol bii kubèku ne tu'muɔ ɲa bore' la, bi li tien mila kí bende nà ke muɔh ma bo? ⁸ Unil piebe' butɔbu ya natunl ka piebe' mɔnmɔnm la, ɲme li bonde butɔbu? ⁹ Ni'mɔ yaam te nnɔ ne. Ni lienh iñɔbon ñeh ni'ñuɔn ni nib ɲa ciuh i'tingi la, bi li tien mila kí bende ni ye ní ye bà? Ni lienh ki wienh fenm ne. ¹⁰ Ma ben ilenbol ya ñɔbu uɲendun wuu ni, ama lenm miba ɲa te ka ɲmɔbe

mi'tingi. ¹¹ Ma ciih nil ya lenm la, u yé ucaan nɛ n'bo, nɛ n'mɔ yé ucaan u'bo. ¹² Ni'mɔ yaam te nnɔ nɛ. Ni'nun mɔn *Mifuoñaanm ya paabu bo ma nɔ, tùɔre mɛn kí li nuunh bù, ama ní li nuunh bupaabu bùa li tore Kristo ya taanl yaab bɛ ní kpére mitekjim ya sɛn ni.

¹³ Nɛn bo, unil lienh milencɛnm la, wɔ ní li kàareh, Uwien ní de wɔ bupaabu bùa li cèrɛ wɔ ní fre kí sɔkn milencɛnm nnɔ. ¹⁴ Kime n kàareh milencɛnm ni la, *Mifuoñaanm nɛ cèrɛ' n kàareh, n'bugben ɲa ben n teh bà. ¹⁵ Nɛn bo, n li tien mila? *Mifuoñaanm cèrɛh n kàareh milencɛnm ni la, n li kàareh n ben milenm mà mɔ ni nɛ. Mì cèrɛh n gɛh iyuon milencɛnm ni la, n li gɛh n ben milenm mà mɔ ni nɛ. ¹⁶ Kime *Mifuoñaanm cèrɛh a faareh Uwien milencɛnm ni baba ɲɔ unil te ni'ni, ka ben niba Uwien ya sɛn ni la, u li tien mila kí ye «Ami»? Kime wa ciih a lienh ki teh bà. ¹⁷ Imɔn, a faareh Uwien nì mɔn cɛɛn nɛ, ama na toreh bitɔb bɛ ní kpére mitekjim ya sɛn ni.

¹⁸ N faareh Uwien nin n lienh milencɛnm ki cɛn' ni'kɛ ma nnɔ. ¹⁹ Ama n te Kristo ya taanl yaab ni, ki tu ki len' iñɔbon iɲun ì wien ki wɔkn' bɛ la, nì tu nin ní len iñɔbon itur piik milencɛnm ni.

²⁰ N'yaabɛ, la te mɛn tɛn mubumu ni'yɛnmaale ni. Nà bre ya tienm wɔn, li te mɛn tɛn mucɛnfɛndmu, ama iyenmaale ni wɔn, li maaleh mɛn biciɛnb maaleh ma bo.

²¹ Nì ke! *Uwien ya gbɔnku ni ki ye Yonbdaan ye:

«N li cèrɛ linibotɔl ya nib nɛ ní len nin n'nib biɛ milencɛnm, nin nɛn kɛ ɲɔ,
ba ní cenge n'ból.»

²² Nɛn bo, milencɛnm ɲa yé ðiɛku binib bà teke' Uwien ki jin' nnɔ bo, ama mì yé kudìɛku bà ɲa teke' wɔ ki jin' nnɔ bo nɛ. Uwien ya ñɔbon ya sɔknm mɛn yé kudìɛku bà teke' wɔ ki jin' nnɔ bo nɛ, ma yé ðiɛku bà ɲa teke' wɔ ki jin' nnɔ bo.

²³ Nì yé Kristo ya taanl yaab ke taan' ñò bi'ke lienh milencenm la, binib bà ña ben niba Uwien ya sen ni bii binib bà ña teke' wò ki jin', kòn' ní la, ba ní ye ni yé iwaar-ii? ²⁴ Ama unil ke sòkndeh Uwien ya ñòbon, wà ña teke' wò ki jin', bii wà ña ben niba u'sen ni kòn' ní la, binib ke lienh nà nnò ne li cère wò ní bende kí ye u yé ubierdaan, ne u'yenm ní saa u'biere bo. ²⁵ U'fèl bo ya gber ke li ñe upaan bo. Nnò ne u li gbaan, kí puke Uwien, kí ye nì yé imòn ne, Uwien mənbe ki te ni'ni.

Kristo yaab taan' la, bi la teh tibont ñmerkñmerki

²⁶ N'yaabe, ti li tien mila? Ni lá taan' la, wà ñmòbe iyuon la, wò ní gè. Wà mò ñmòbe miwòknm la, wò ní wòkn. Uwien cère' wà bende' u'gbeòlkaar la, wò ní tòke tù bitòb. Wà mò ñmòbe bupaabu wò ní len milencenm la, wò ní len bii wò ní sòkn mè. Wà teh nà ke la, wò ní cère nè ní li toreh Kristo yaab be ní kpére mitekjim ya sen ni. ²⁷ Binib ye be ní len milencenm la, nè li yé bile bii bita. Nì la gèbre' binib bita. Be ní li lienh uba uba. Uba mò ní li sòkndeh bi lienh ki teh bà. ²⁸ Nil ña te litaanl nnò ni kí sòkn la, be ní li ñmin, kí li lienh bi'yenm ni nin Uwien. ²⁹ Nì yé Uwien ya ñòbon ya sòknm mò la, bile bii bita ní sòkn, bitòb ní fiin kí liike bi sòkndeh nà nnò ya tingi. ³⁰ Uwien cère' unitò bende' u'gbeòlkaar litaanl nnò ni, ki ye wò ní sòkn tù la, wà bi lienh nnò ní ñmile. ³¹ Imòn, ni'ke li fre kí li sòkndeh Uwien ya ñòbon ama ní li sòkndeh uba uba. Ni teh nnò la, unil ke li bende Uwien ya gber, ne nì li saake unil ke ya gbenent. ³² Unil sòkndeh Uwien ya ñòbon la, u li fre kí li coh u'ba. ³³ Kime Uwien ña yíe fənfenm, u yíe nibonn ke ní li te ni'donbó ne.

Nì te ma Kristo yaab ya táan ke ni si: ³⁴ Bipiib li ñmin ne itáan ni. Ba ñmòbe sen be ní len, be ní li blinh bi'yul, kime nì kele' nnò ne Moyis ya gbont ni. ³⁵ Bi yíe be ní tùore kí cii

niba ya tingi la, be ní tì niire bi'ciéb idonbó; kime na kpe pii ní li lienh Kristo ya taanl ni.

³⁶ Bii Uwien ya gber ñen' ninbi saan ne-εε? Ninbi baba ne cii' tù-uu? ³⁷ Unil maaleh ki teh u yé *Uwien ya ñɔbonsɔknl bii u maaleh ki teh *Mifuoñaanm te u'ni la, wɔ ní bende kí ye n kele' nà nɔ yé Yonbdaan ya wɔbl ne.

³⁸ Unil wà ɲa tɔnge' nè la, Uwien mɔ ɲa ní tɔnge wɔ.

³⁹ N'yaabe, nen bo, cère men ni'nun ní li món ní li sɔkndeh Uwien ya ñɔbon, ki la pien nil u la len lencenm. ⁴⁰ Ama ní li teh nibonn ke ni'donbó, ki la teh ɲmerkɲmerki.

15

Kristo ya mɛkrm bitenkpiib ni

¹ N'yaabe, n yíe ní tiere ne n là tɔke' ne tigbɛmɔnmɔnt tà, ni teke' tù, ki ɲuuke tù mɔnmɔnm nɔ ne. ² Ni ɲuuke tù n là tɔke' ne tù ma bo la, tun bo ne ni li ɲmɛre. Nnɔ ɲa ní la, ni teke' ki jin' fɛnm ne.

³ N là cii' nà nɔ n cinde' ki tɔke' ne nen ne. Nen si: Ti'biere bo ne Kristo kpo'. Nì là kele' *Uwien ya gbɔnku ni ki ye nì lá li tien nɔ ne. ⁴ Bi sube' wɔ, ne wienta daali u mɛkre' bitenkpiib ni. Nì là kele' *Uwien ya gbɔnku ni ki ye nì lá li tien nɔ ne. ⁵ U cère' Pier* laa' wɔ, ni ya puoli bó ne u cère' bitondb piik nin bile nɔ ke laa' wɔ. ⁶ Ne ki liebe' ki cère' u'panpaankaab mɔ taan' ki laa' wɔ ki gèbre' binib kobiɲun. Bi'ni bà yebe biɛ ki fuobe, ne biba mɔ kpo'-a! ⁷ U liebe' ki cère' Saak laa' wɔ, ne ki cère' bitondb ke mɔ laa' wɔ.

⁸ Bi'ke yaam tì gèbre', ne u cère' min wà te ten kibuk kà bi lɔre' kè nɔ mɔ fɔre' ki laa' wɔ. ⁹ Imɔn, min ne yé *Yesu ya tondb ke ya gbaarke. Ma kpe be ní yin nni *Yesu ya tond mɔnɔn, kime n là jèndeh Uwien ya taanl yaab ne. ¹⁰ Ama

* 15:5 Liike 1:12.

Uwien ya juokm bo ne n ji te ten n te ma fenfennɔ wuɔ nɔ. U juoke' nni mijuokm ma nnɔ ɲa juore' fɛnm. Ma juore' fɛnm, kime n'gbenent ben' lituonl ni ki cɛn' bi'ke. Na yé n taa' n'tiema tuɔm ne ki sɔn' lituonl nnɔ, n laa' Uwien ya juokm mà nnɔ ne cère' n sɔn'. ¹¹ Tɔ, nì yé min ne bii ben ne tɔke' ne tigbɛmɔnmɔnt la, ti'ke tɔke' ne tigbɛbaabt ne, ne ni teke' tun ne ki jin'.

Uwien li mɛkre bitɛnkpiib

¹² Tɔ, ti tɔkeh ki teh Kristo mɛkre' bitɛnkpiib ni ne. Nì tien' mila ni'ni biba lienh ki teh bitɛnkpiib ɲa ní mɛkre? ¹³ Nì yé bitɛnkpiib ɲa ní mɛkre la, Kristo mɔ ɲa mɛkre' ne-a! ¹⁴ Kristo ɲa mɛkre' la, ti tɔkeh tigbɛmɔnmɔnt tà nnɔ yé fɛnm ne, ne ni'tekjim mɔ yé fɛnm ne. ¹⁵ Bitɛnkpiib ɲa ní mɔnbe kí mɛkre la, nì wɔngɛh ki teh ti nendeh Uwien bo ne-a! Kime ti lienh ki teh u mɛkre' Kristo ne, ne wa mɛkre' wɔ-a! ¹⁶ Tɔ, bitɛnkpiib ɲa ní mɛkre la, Kristo mɔ ɲa mɛkre' ne-a! ¹⁷ Ne Kristo ɲa mɛkre' la, ni'tekjim yé fɛnm ne, ne ni juore' ki te ni'biere ni ne. ¹⁸ Nnɔ la, Kristo yaab bà kpo' nnɔ mɔ juore' fɛnm ne. ¹⁹ Nì yé ti ɲmɔbe lidɛndɛn! Kristo bo uɲɛndun wuu ni ya fuobm baba bo ne la, ti yé bicɛcɛkɛnb ki cɛn' binib ke.

²⁰ Ama imɔn ne, Uwien mɔnbe ki mɛkre' Kristo. Wɔn ne yé unil wà kpɛ' ki mɛkre' bitɛnkpiib ni, ki wuɔn' ki ye bitɛnkpiib mɔ lá li mɛkre. ²¹ Kime unibaab bo ne mikuum baa', ne unibaab mɔ bo ne bitɛnkpiib li mɛkre. ²² Adam bo ne binib ke kpuokeh, ne Kristo mɔ bo ne binib ke li mɛkre. ²³ Ama wà ke nin u'sensien ne. Kristo ne yé unil wà kpɛ' ki mɛkre'. U lá baa' la, binib bà yé u'yaab nnɔ mɔ li mɛkre. ²⁴ Ni ya puoli bó ne Kristo li gben nà ɲmɔbe ufaa ke ya bol nin nà ɲmɔbe mituɔm ke ya bol, kí taa libel kí jiin kí de u'Baa Uwien. Ugbengbenyo nínɔ. ²⁵ Kime u li yé uber ne kí tì baa uyo wà Uwien li cère wɔ ní te u'nennɛndɛb ke bo litaal. ²⁶ Mikuum ne yé unennɛndɛfɔrke wà u li gben u'gɛr.

²⁷ Imòn, Uwien cèrè' u tɛ' nibonn kɛ bo litaal ɲɔ. Ama bi ye: «U tɛ' nibonn kɛ bo litaal la», nà yé u tɛ' Uwien mɔ bo nɛ, kime Uwien nɛ cèrè' u tɛ' nibonn kɛ bo litaal. ²⁸ Uyo wà Kristo li yé ucien nibonn kɛ bo nnɔ, u ya yo nɛ wɔn Kristo wà yé Uwien ya Bijɛ nnɔ mɔ li jiin ticiɛnt kí de Uwien wà de' wɔ ticiɛnt nibonn kɛ bo nnɔ. Nnɔ nɛ Uwien li tùrɛ kí li yé ubɛr nibonn kɛ bo.

²⁹ Tɔ, maale mɛn kí liike binib bà cèrɛh bi siih bɛ Uwien ya ñunm bitɛnkpiib ya taal ni nnɔ ya gɛɛr. Nì yé bitɛnkpiib ɲa ní mɛkrɛ la, nì li torɛ bɛ ba? Bitɛnkpiib ɲa ní mɛkrɛ la, bɛ bo nɛ bi cèrɛh bi siih bɛ Uwien ya ñunm bi'taal ni? ³⁰ Nì yé bitɛnkpiib ɲa ní mɛkrɛ la, bɛ bo nɛ tinbi sɔnh itùon yà cèrɛh kinunbɔnk tuu ki bàarɛh tɛ? ³¹ N'yaabɛ, nì yé imòn nɛ, idaan kɛ mikuum kpàakeh nni nɛ. Nì liebe' ki ye imòn mɔ nɛ ki ye ninbi nɛ yé n'bo ijenjɛbn Yonbdaan *Yesu Kristo ya sen ni. ³² Nì yé n mòn' nin muwɛnbiimu Efes ya du bó inisaalyɛnmaale baba bo nɛ la, n kpɛle si ba? Nì yé bitɛnkpiib ɲa ní mɛkrɛ la, cèrɛ mɛn tí li jinh kí ñuh-a, kime wenli ti li wun kpo-a!

³³ La cèrɛ mɛn uba ní lɛrɛ nɛ. «A tɔkeh nin unibierɔ la, a'mɔ li tì gɛn kí saa nɛ.» ³⁴ Cuo mɛn ni'ba ki la teh mɛn biɛrɛ, kime ni'ni biba ɲa bɛn Wien. N len' nà nɔ yé ni'fɛ nɛ.

Bà li mɛkrɛ ya gbɛnɛnt li te ma bo

³⁵ Ama uba li frɛ kí niirɛ kí ye: «Bitɛnkpiib li mɛkrɛ mila bo? Bi mɛkrɛ' la, bi'gbɛnɛnt li te mila bo?» ³⁶ Ujɔr sin, a bulɛ' nibonbuonn nà kpo' la, na ní pɛ. ³⁷ Nibonbuonn nà a bulɛ' nè nnɔ ɲa yé nì pɛn' nà nnɔ, nì yé nì lá li lùon nà nnɔ nɛ. Nba la, a bulɛ' iji nɛ, mitɔm la, tibontɔr. ³⁸ Nɛ Uwien cèrɛh mibim kɛ pɛh mipiɛm u yé ma bo. Nɛ bim kɛ bim nin mipiɛm nɛ.

³⁹ Bonn kɛ bonn nin ni'gbɛnɛnt nɛ. Binib ya gbɛnɛnt te tu'ba nɛ, tiwɛnt mɔ yaar tu'ba, inuɔn mɔ yaar tu'ba, ijen

mə yaar tu'ba. ⁴⁰ Kutaaku bo ya bont te tu'ba, nɛ kitink bo yaar mə te tu'ba. Kutaaku bo yaar ya mənbe nin kitink bo yaar ya mənbe ɲa tɛ. ⁴¹ Uwien ya wien te u'ba nɛ, uɲmaal mə yu u'ba, iɲmaabii mə yu u'ba. Iɲmaabii mənən kɛ ya wien ɲa kɛ.

⁴² Bitenkpiib lá mɛkre' la, nì li te nnɔ nɛ. Bi sube' bɛ nin tigbenent tà nnɔ li b̀̀re nɛ, ama bi li mɛkre nin tà nnɔ tun ɲa í b̀̀re. ⁴³ Bi subeh nin tigbenent tà nnɔ ɲa ɲmɔbe sel, bi li mɛkre nin tà nnɔ, tun ɲmɔbe ukpɛke nɛ. Bi subeh nin tigbenent tà nnɔ ɲa ɲmɔbe tuɔm, bi li mɛkre nin tà nnɔ, tun ɲmɔbe mituɔm nɛ. ⁴⁴ Bi subeh nin tigbenent tà nnɔ, tù yé tinisaalgbenent nɛ. Bi li mɛkre nin tà nnɔ yé *Mifuoñaanm li de tà nɛ. Tinisaalgbenent te la, *Mifuoñaanm dienh tà mə te nɛ. ⁴⁵ Nɛn bo nɛ nì kele' *Uwien ya gbɔnku ni ki ye: «Adamkpɛk là yé unisaal nɛ,» ama Adamfɔrke† wɔn yé *Mifuoñaanm ya daan nɛ ki dienh limiel. ⁴⁶ Nà yé ti li kpɛ kí li ɲmɔbe *Mifuoñaanm dienh tigbenent tà nnɔ nɛ. Ti li ɲmɔbe tinisaalgbenent nɛ kí yaan kí lá lɛ *Mifuoñaanm dienh tà nnɔ. ⁴⁷ Uwien là taa' titent nɛ ki tien' unikpɛk. U yé titent nɛ. Unilie wɔn, wɔn ñɛn' paaki bó nɛ ki jiiɛ' ní. ⁴⁸ Bi taa' titent ki tien' unikpɛk wà nnɔ te ma bo nnɔ, bà yé kitink bo yaab mə te nnɔ nɛ. Wà ñɛn' paaki bó ki jiiɛ' ní te ma bo nnɔ, bà li yé paaki bó yaab nnɔ mə li te nnɔ nɛ. ⁴⁹ Ti naan unil wà bi taa' titent ki tien' wɔ ma nnɔ, nnɔ nɛ ti lá li naan wà ñɛn' paaki bó ki jiiɛ' ní nnɔ mə.

⁵⁰ N'yaabɛ, n ye í tɔke nà sɔ: nà ɲmɔbe tigbenent nin misèm ɲa í fre kí kɔ Uwien ya bel ní. Na li b̀̀re nin nà ɲa í b̀̀re ɲa í fre kí taan.

⁵¹ Cenge men í tɔke nɛ tigbɛbɔlkaar tuba. Ti'ke ɲa í kpo kí gben ama ti'ke ya gbenent li lèbre nɛ. ⁵² Tigbenent

† 15:45 Bi ye Adamfɔrke la, bi niireh Kristo.

ya lèbrm nnɔ ɲa ń taande nì li tien ten bununbu ya kenbm nɛ uyo wà bi li piebe linatunfɔrkaarl nnɔ. Bi piebe' linatunfɔrkaarl nnɔ uyo wà la, bitenkpiib li mekre kí li ɲmɔbe tigbenent tà ɲa ń bùre, nɛ Uwien ń lèbre ti'mɔ ya gbenent. ⁵³ Kime nì kpe tigbenent tà li bùre nnɔ ń kpende tà ɲa ji li bùre nɛ, nɛ tà li kpo nnɔ mɔ ń kpende tà ɲa ji li kpo. ⁵⁴ Tigbenent tà li bùre nnɔ lá kpende' tà ɲa ń bùre ɲɔ tigbenent tà li kpo mɔ kpende' tà ɲa ji kpo la, nen daali nɛ nà keɛle' *Uwien ya gbɔnku ni nnɔ li tien. Nì keɛle' ki ye: «Uwien faake' nin mikuum, ki gben' mi'gber.

⁵⁵ Mikuumɛ, a'faa ji te la?

Mikuumɛ, a'lɔbpien ji te la?» ⁵⁶ Ibiere nɛ yé mikuum ya lɔbpien, nɛ yiko bo nɛ ibiere ɲmɔbe ti'bo mituɔm.

⁵⁷ Nin nen ke tí faare men Uwien, kime wɔn nɛ dienh te ufaa kí ńɛ Yonbdaan *Yesu Kristo bo.

⁵⁸ Nen bo, n'yaab bà n yíe bɛ, tùɔre men kí cuo kenken, kí cère ni'nun ń li mɔn Yonbdaan ya tuonl bo, ní li tuu ki sɔnh lè ki joh inun bó, kí li ben ki ye ni sɔnh ki dienh ti'Yonbdaan la, ni'tòntònkɔ ɲa ń juore fɛnm.

16

Bi li taan ilike ma bo kí tore Kristo yaab bà te Yerusalem bó

¹ Tɔ, mipum mà ni li taan mè kí tore Uwien ya nib nnɔ ya gber wɔn, tien men ten n là tɔke' Kristo ya táan yaab bà te Galasi ki ye bɛ ń tien ma bo nnɔ. ² Nawucu ke nawucu ya wenkpieke ya daali*, ni'ni wà ke ń li boreh u laa' nà bo ki blinh u'den niba saan u'tuɔm kpe ma bo. Ni la li gu ń baa ɲɔ kí yaan ní taan mipum nnɔ. ³ Ní gènde ni'ni biba, n lá baa' la, ń de bɛ tìgbɔnt, kí sɔn bɛ, bɛ ń taa ni taan' mipum mà nnɔ kí tì de Kristo yaab bà te Yerusalem ni nnɔ. ⁴ Nì kpe n'mɔ ń jo ni'bó la, n li tɔke nin bɛ.

* ^{16:2} Nawucu ya wenkpieke nɛ ji yé Kristo yaab ya fofuordaali.

Pól bondeh isen ya jom

⁵ N maaleh ní ñe Maseduonn ne kí baa ni'saan, kime n li cuon kí càare mi ya tinfenm ne. ⁶ Nba la, n li tien ni'saan iwenkàanke bii n li tien ni'saan kí tì gben tiwɔrcient ya yo ne, ño ní tore nni n fre kí baa n joh nà bó. ⁷ Ma yíe miε bo n baa' ni'saan la, ní sere itàan bo ki gèbre', kime Yonbdaan tuo' la, n yíe ní tien ni'saan iwien ile ne.

⁸ Ama n li juore Efes ya du ni, kí tì baa Pantekot ya nacenku ya yo ne, ⁹ kime Uwien pɛkre' usen ki de' nni ní sɔn lituoncienl udu nnɔ ni nin binennendb yebe ma ke nnɔ.

¹⁰ Timote baa' ni'saan la, ní ñikn kí teke wɔ mɔnmɔnm, kí cère u'yenm ní li dɔ, kime u'mɔ sɔnh Yonbdaan ya tuonl ten min ne. ¹¹ Nen bo, uba la liike wɔ fenm. Ní tore wɔ, ño wɔ ní liebe ní n'saan nin uyenduɔn, kime n gu wɔn nin ti'ninjieb bitɔb ya liebm ní ne.

¹² Tí'ninje Apolos wɔn, n tùɔre' ki sure' wɔ wɔ ní pìere ti'ninjieb ni'saan, ama wa yíe wɔ ní baa ni'saan fenfennɔ wuɔ fiebu. U lá laa' usen la, u li baa ní.

*Igbierf*ɔrke nin ifuonde

¹³ La gɔh men, kí li faa mitekjim ni, kí li ñmɔbe lifèl, kí li faa. ¹⁴ Li teh men tibont ke nin miyíem.

¹⁵ N'yaabe, n li liebe kí gbiere ne usen uba mɔ ni. Ni ben ki ye Sitefanas nin u'den yaab ne kpiε' ki teke' Kristo ki jin' nin Akayi ya tinfenm ya nib ke, ne ki taa' bi'ba ki de' Uwien ya nib ya torm. ¹⁶ Nen bo, li boh men bi ya nib nin bà ke taakeh nin be ki sɔnh ituon nin inunmón nnɔ.

¹⁷ Sitefanas nin Fotunatus nin Akayikus ya baam là songe' n'yenm. Na là te n'saan ma nnɔ, ben ne la lère' ní'lènl. ¹⁸ Kime bi là duɔn' n'yenm ki duɔn' ni'mɔ yaam. Li pèkeh men bi ya nib. ¹⁹ Kristo ya táan yaab bà te niε saan Asi ya tinfenm ni nnɔ fuondeh ne. Akilas nin Prisil nin Kristo ya taanl ya nib bà taakeh bi'den nnɔ mɔ fuondeh ne mɔnmɔnm Yonbdaan ya yel bo. ²⁰ Tí'yaab ke fuondeh ne.

Ni'mɔ́ ń li fuondeh tɔb mɔnmɔnm. ²¹ Min Pɔl nin n'yul nɛ kele' ifuonde yii nɔ. † ²² Unil wà ɲa yíe Yonbdaan la, Uwien ń wíe wɔ minjùum. Maranata! Ni'tingi si: Yonbdaan, den! ²³ Yonbdaan *Yesu ń juoke nɛ. ²⁴ *Yesu Kristo bo nɛ n yíe ni'ke.

† ^{16:21} Kí ñɛ Kugbɔnku kuu ya cinm kí lá baa 16:20 Pɔl lienh nɛ uba kieh, ama wɔn nin u'yul nɛ kele' migbiirm 21 ki ti baa' 24.

Uwien ya Jɔtiefɛnku ya gbɔnku

The New Testament in the Ngangam language of Togo

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ngangam

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ngangam

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

Updates

eBible.org

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 17 Nov 2018 from source files dated 24
Aug 2018
f30fbe0b-cda1-5a60-a4ee-8be80c6caef6